

RAPPORT

Samrådsredogörelse Miljökonsekvensbe- skrivning för Stads- utveckling Visborg

Framtagen av samhällsbyggnadsförvaltningen

Datum 2025-12-08

Ärendenr TN 2024/1299

Samrådsredogörelse Miljökonsekvensbeskrivning för Stadsutveckling Visborg

Innehåll

Bakgrund	3
Vad är en samrådsredogörelse?	3
Hur har samrådet bedrivits?	3
Samrådsmöten	3
Övriga samrådsaktiviteter	3
Övriga kommunikationer	3
Inkomna synpunkter	4
Allmänheten, intresseorganisationer och myndigheter	4
Nästa steg efter samrådet	6
Bilaga 1. Inkomna synpunkter och svar	7
Intresseorganisationer	22
Externa myndigheter	26
Interna myndigheter	27
Samrådskartan	31
Sammanfattning dialoger	34
Dialog med elever på Wisbygymnasiet	34
Dialog med tjänstepersoner	34
Dialog med studenter vid Uppsala Universitet Campus Gotland	35
Information till förtroendevalda	35
Kollektivtrafikenheten	35
Kamratföreningen Gotlands Regemente	35
Bilaga 2. Resultat från Workshop med tjänstepersoner	35
Bilaga 3. Resultat från workshop med ungdomar	42

Bakgrund

Under 2023 beslutades det att en miljökonsekvensbeskrivning skulle tas fram för Stadsutveckling Visborg. Syftet med miljökonsekvensbeskrivningen var att integrera miljöaspekter i planering och beslutsfattandeför att främja en hållbar utveckling. Miljökonsekvensbeskrivningen har varit på samråd i början av år 2025.

Vad är en samrådsredogörelse?

Samrådsredogörelsen är ett dokument som sammanfattar ett samråd, vilket är en process där olika parter får möjlighet att lämna synpunkter och vara med att påverka planeringen och kommande beslut. I samrådsredogörelsen redovisar Region Gotland hur samrådet har genomförts, vilka synpunkter som har inkommit och hur de ska beaktas i det fortsatta arbetet.

Hur har samrådet bedrivits?

Miljökonsekvensbeskrivningen, strukturplan och kvalitetsprogram har under tiden 22 januari – 21 mars 2025 varit ute på samråd. Information om samrådet annonserades i lokaltidning och sociala medier. Handlingarna har funnits tillgängliga som en utställning i receptionen på Visborg, på Almedalsbiblioteket, Gråbobiblioteket och Korpens bibliotek i Visby. Handlingarna har även funnits tillgängliga på regionens hemsida. Det har också funnits möjlighet att boka dialogmöten. Synpunkter har kunnat lämnas via e-tjänst, mail, post samt genom att rita och beskriva i en digital karta.

Samrådsmöten

Under samrådet har ett antal synpunkter inlämnats genom olika typer av dialog. Projektgruppen har under våren särskilt bjudit in och haft dialog med 37 tjänstepersoner, förtroendevalda, gymnasieungdomar, studenter vid Uppsala Universitet Campus Gotland, kollektivtrafikenheten och med Kamratföreningen Gotlands Regemente.

Övriga samrådsaktiviteter

Förutom samrådsmöten hölls även en fysisk träff på Almedalsbiblioteket där alla var välkomna att ställa frågor. Aktiviteten annonserades i förväg på Region Gotlands hemsida.

Övriga kommunikationer

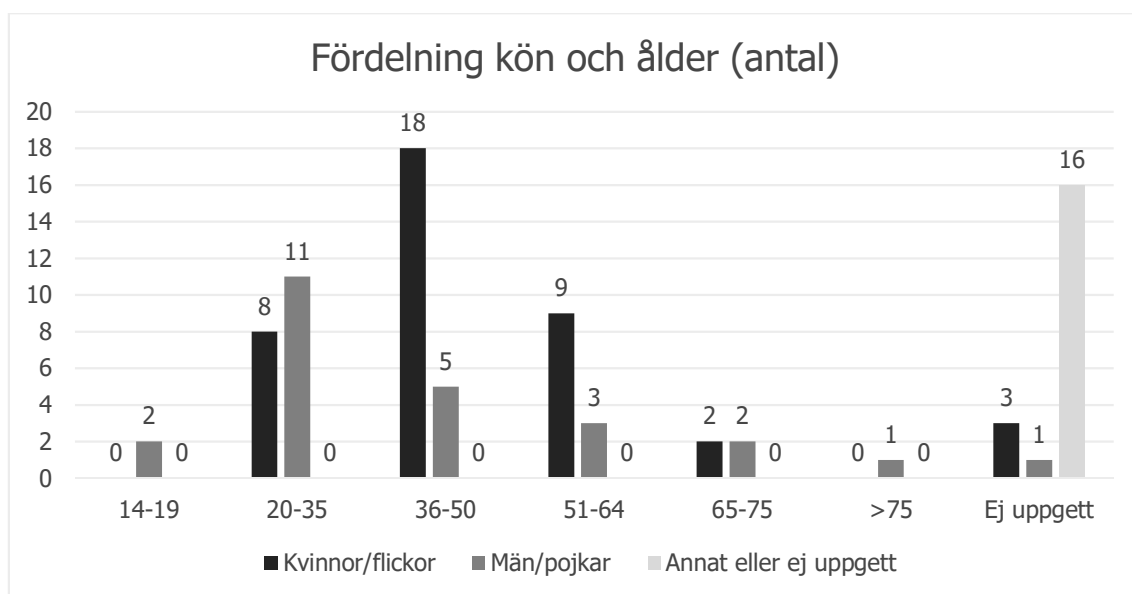
- Berörda myndigheter fick information via e-post om samrådet.
- Utskick med e-post gjordes till föreningslivet och intresseorganisationer som kunde tänkas berörda, med information och uppmaning att tycka till i samrådet. Exempelvis Naturskyddsföreningen, Funkisam, Friluftsförbundet, Scouterna, Ornitologiska föreningen, idrottsföreningar och RFSL.
- Information om samrådet har skickats till förvaltningar och nämnder i Region Gotland.
- Ett särskilt utskick med e-post gjordes till 15 fastighetsägare inom området för Stadsutveckling Visborg med information och uppmaning att lämna synpunkter under samrådet.
- Information om samrådet fanns på tv-skärmar på:
 - Almedalsbiblioteket
 - kollektivtrafikens bussar
 - hamnterminalen
 - flygplatsen
 - turistbyrå i Visby

- Tolv fysiska skyltar på området för Stadsutveckling Visborg med information om samråd för Stadsutveckling Visborg och QR-kod och länk till hemsidan för att kunna lämna synpunkter.
- Utskick av folder, med information om samrådet och uppmaning att lämna synpunkter, till boenden i Djuplunda och östra Vibble som ligger nära Visborgsområdet.

Inkomna synpunkter

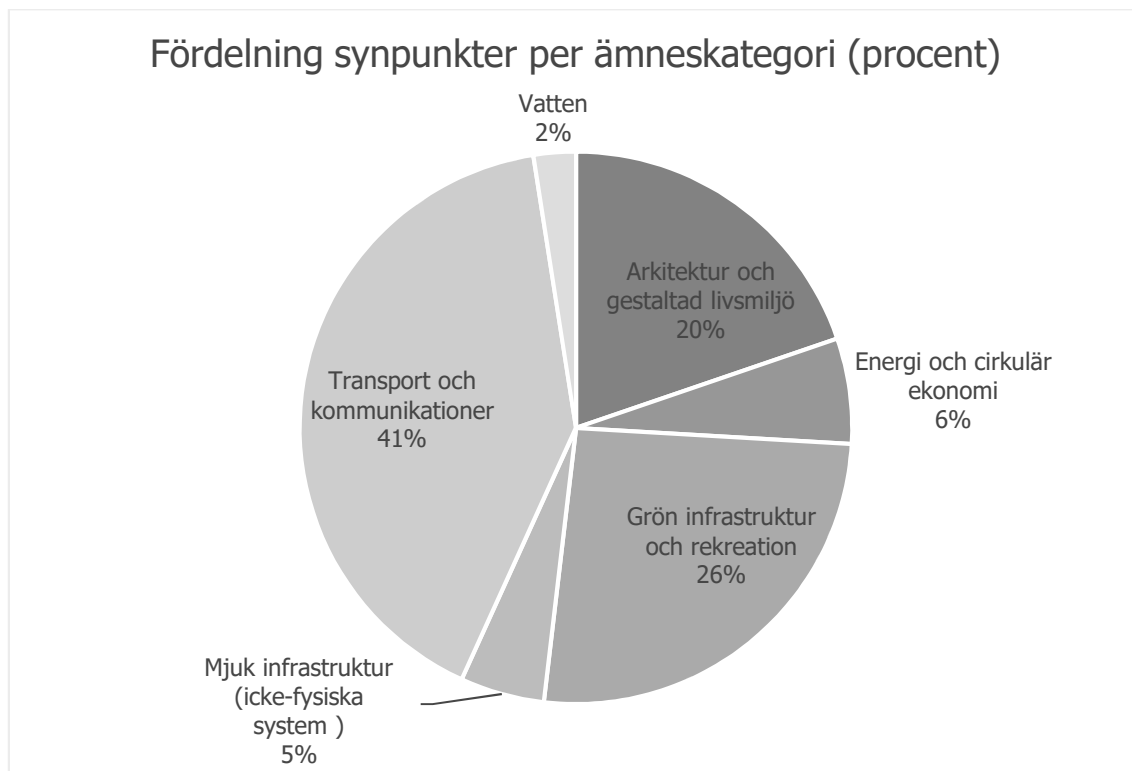
Allmänheten, intresseorganisationer och myndigheter

Totalt inkom 81 samrådssynpunkter via digitala samrådskartan samt e-tjänst och mail. Fler kvinnor än män lämnade synpunkter och de flesta av svaranden är i arbetsför ålder, figur 1. Det går inte att utläsa om en och samma person har inkommit med flera synpunkter i digitala kartan.

Figur 1. Genusperspektiv och ålder. Inkomna synpunkter fördelade enligt kön och ålder.

Synpunkterna har kategoriserats och fördelats av regionen enligt ämne, figur 2. Majoriteten av synpunkterna handlar om transport och kommunikationer. Det har sin förklaring i att regionen i den digitala samrådskartan särskilt efterfrågat hur människor går och cyklar i området.

Figur 2. Samtliga inkomna synpunkter fördelade i ämneskategorier.

Det har lämnats ett stort antal synpunkter kring planerna för utvecklingen av Visborgsområdet. Synpunkterna i övrigt speglar ett stort engagemang för miljö, social hållbarhet, tillgänglighet, arkitektur, samt Gotlands unika förutsättningar. De gröna frågorna utgör en stor del av de inkomna synpunkterna från privatpersoner. Många uttrycker oro över förlust av naturvärden, överexploatering och bristande sociala hänsyn i planeringen. Andra efterfrågar lösningar för energieffektivitet, samordning av verksamheter, och möjligheter till lokal utveckling och att privatpersoner och andra intresseorganisationer fortsatt kan involveras i arbetet med Visborg.

Flera myndigheter har inkommit med yttranden som belyser olika viktiga aspekter av planförslaget för Visborgsområdet. Sammanfattningsvis visar myndigheternas yttranden på flera återkommande orosmoment: naturmiljöns påverkan, behovet av uppdaterad infrastrukturplanering, säkerhet kopplat till både militära intressen och räddningstjänst, samt av sociala behov och boendestrukturer.

Under samrådet har ett antal synpunkter inlämnats genom olika typer av dialog. Projektgruppen har under våren haft dialog med tjänstepersoner, förtroendevalda, gymnasieungdomar och studenter vid Uppsala Universitet Campus Gotland. Teman som har återkommit i de olika dialogerna har till stor del handlat om grönska och bevarandet av grönytor. I dialogerna har även trygghet, livfullhet och tillgänglighet samt planeringsprocess och arbetssätt belysts.

Regionen har läst och besvarat samtliga inkomna synpunkter, dessa redovisas i sin helhet i bilaga 1. Några som har fått information/utskick har valt att inte inkomma med synpunkter. Alla synpunkter går inte att beakta i det här planeringsskedet. Det gäller till exempel synpunkter som tillhör andra beslutsprocesser som projektet inte råder över eller ligger utanför områdets geografiska avgränsning. Fortsatt dialog sker i ordinarie samrådsprocesser för detaljplaner och tillstånd.

Nästa steg efter samrådet

Stadsutveckling Visborg arbetar med att ta fram en lägesrapport kring projektets status, utifrån de beslutade styrdokument som finns för området i förhållande till de utredningar som gjorts under projektets gång. Arbetet innefattar även det som framkommit av miljökonsekvensbeskrivningen och samrådsyttrandena. Lägesrapportens syfte är att skapa insyn och ge underlag för Visborgsområdets fortsatta utveckling som sedermera beslutas av berörda politiska nämnder. Lägesrapporten bedöms vara klar till december 2025 därefter förväntas beslut kunna tas kring utvecklingen inom Visborgsområdet.

Bilaga 1. Inkomna synpunkter och svar

- **Gotlands Elnät och Gotlands Energi**

Den text som finns med i Strukturplan Visborg - fördjupningsdel under rubriken Energi- och kommunikationssystem stämmer i huvudsak ännu. I de andra dokumenten står det inte mycket om energi- och kommunikationssystem och dess infrastruktur. Omvärlden har förändrats sen strukturplanens skrevs och även förutsättningar och säkerhetskraven har också förändrats. Idag behöver en yta på 60*60 m för ett ställverk, på det område kan inte någon transformatorstation placeras. Till transformatorstationer behöver vi andra avsatta ytor, och vid exploatering inom Visborg behöver lämplig mark avsättas för transformatorstationer i detaljplaner. Ställverk och transformatorstation är två olika anläggningar och kan inte placeras på samma område. Vi vill också tillägga att det finns ett befintlig fiber, fjärrvärme och elnät inklusive transformatorstationer, kabelskåp, optobrunnar mm som Gotlands Elnät och Gotland Energi behöver ha kvar. Om det är några ledningar eller anläggningar som behöver flyttas (el, opto, fjärrvärme) så bekostar exploitören det. Utsetta platser för elledningar och elanläggningar kommer behövas. Att tänka på är också att inga ledningar och anläggningar gällande el, opto och fjärrvärme - hamnar i närheten av översvämningsområden eller andra typer av vattenområden.

Svar från Region Gotland:

Synpunkterna kommer att hanteras under den fortsatta planeringen och anpassningar i projektet kommer att genomföras för att säkerställa att underlaget motsvarar gällande lagar och styrdokument exempelvis för klimatanpassning och risk och säkerhet.

- Mitt önskemål är att bevara så många stora träd som möjligt

Svar från Region Gotland:

Region Gotland arbetar med 3-30-300-regeln, vilket betyder att för att uppnå god psykisk hälsa och hållbar samhällsbyggnad så ska man se cirka 3 träd från sin arbetsplats eller sitt hem, det ska vara 30 procents krontäckningsgrad i stadsdelen och avstånd till närmsta park eller grönområde ska vara maximalt 300 meter. De träd som bör synas från arbetsplats eller hem ska helst ha hunnit växa till sig. Ett mindre antal större träd påverkar invånarnas psykiska hälsa mer positivt än ett större antal mindre träd.

3-30-300 är något som vi även arbetar med i Stadsutveckling Visborg. Du kan läsa mer om hur regionen arbetar med regeln på <https://gotland.se/3-30-300>.

Inom Visborgsområdet finns särskilt skyddsvärda träd och alléer med biotopskydd och dessa ska bevaras i största möjliga mån. Inom området finns också annan värdefull natur som ska bevaras.

- Hej Jag hoppas att detta åskådliggörs tydligare i processen så alla görstår vad som planeras då jag bara hittade det som en liten textsnutt i mängden text. "Översvämning vid skyfall En förutsättning för att klara Visborgsprojektets negativa påverkan på närliggande stadsdel Vibble, är att marknivån förändras på en sträcka på cirka 270 meter längs södra kanten på naturreservatet Södra Hällarna." Det är orimligt att schakta ett 270m skyfalls-kanal i naturreservatet för att hantera ett teoretisk problem. Den södra delen av reservatet är en dessutom en del med både mycket höga naturvärden och ett av de områden med de högsta rekreativvärdena med den s.k. murgrönsdjungeln. Besök platsen om ni inte gjort det. Här behöver man hitta en

annan mer lämplig åtgärd. Ex kan ett schaktat skyfallsdike ligga inom området Kneippbyn. Det är ändå mer rimligt än att lägga det i ett naturreservat enbart för att Regionen råkar äga marken. Går man vidare med förslaget att shakta ett 270m skyfallsdike/kanal i reservatet så kommer det hjälpa hela projektet Visborg eftersom det dels kommer överklagas till sista instans och dels sannolikt kommer Naturvårdsverket och Länsstyrelsen stoppa det om inte allmänheten samt diverse föreningar gör det.

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen som arbetar med Stadsutveckling Visborg är helt eniga om att alternativet att schakta ur en 270 meter lång sträcka i naturreservatet Södra hållarna inte är realistiskt eller önskvärt. Det pågår just nu en genomlysning av möjliga lösningar för skyfallshantering. Region Gotland har inte för avsikt att gå vidare med alternativet att sänka marknivån i Södra hållarna.

- Med den demografiska utveckling Gotland står inför, med uttalad kompetensbrist inom bl a skola och omsorgsykten, vore det smart att planera för att de olika verksamheternas personalresurser (skola/förskola/omsorg) ska kunna samplaneras/samnyttjas. Äldreboende+studentboende där studenter erbjuds extrajobb mot ex lägre hyra, eller en integrerad förskola/fritids som tar hand om yngre skolbarn på tidig morgon och sen eftermiddag när mängden småbarn inte är lika stor. Annan regionservice + skola. För att nämna några... Geografisk samplanering av regionens personalresurser, framför nuvarande avdelningsvis, kommer bli allt mer nödvändig ffa på landsbygden. Men att också visa på goda exempel inom Visby vore innovativt och vägledande. Det finns redan s k "buska" i regionen, som innebär delad tjänst som barnskötare + undersköterska som ett led i att räkna till för att bemanna regionens omsorgsverksamheter. Det behöver byggas infrastruktur för att främja sådan fortsatt utveckling och finnas med som perspektiv i all samhällsplanering på ett mer konkret vis för samordningsvinster.

Svar från Region Gotland:

Stadsutveckling Visborg kan möjliggöra för att föreslagna verksamheter ska kunna samverka men kan inte påverka exakt hur verksamheterna samarbetar sinsemellan. Initiativ till samverkan kommer från de olika verksamheterna på platsen och Stadsutveckling Visborg kan bara skapa möjligheter för att sådana initiativ ska kunna uppstå. Projektgruppen tackar för din synpunkt och har överlämnat den till Barn- och utbildningsnämnden och Socialnämnden för vidare hantering.

- inom ett par år så skal varje hem ha solceller på taket enligt Eu Reglerna, jag tycker att vi planerar in att samtliga tack skal ha solceller och back upp av ett kvarters batteri så att om strömmen går så lyser kvarteren i alla fal. Batterierna kan ladas från nätet när efterfrågan är låg och användas när den är hög. detta sparar in pengar till dom som bor där och gör ett starkt grönt intryck.

Svar från Region Gotland:

Strukturplan och Kvalitetsprogram förhindrar inte möjligheten att integrera solpaneler i takens utformning i framtiden.

- Jag tror att det är viktigt att ha enplans marklägenheter för äldre personer i området.

Svar från Region Gotland:

Strukturplan och Kvalitetsprogram möjliggör för olika typer av bostäder där bostäder i markplan kan ingå. I kommande detaljplanering kan det beaktas.

- varför är det ett kedje hus i mitten av ett idrotts område och varför är idrotts områdena så koncentrerade

Svar från Region Gotland:

Bostäderna inom kvarteret Skenet och Idrotts- och rekreationsområdet tillhör olika detaljplaner där den ena möjliggör för kedjehus i mitten. Båda detaljplanerna är antagna. Det betyder att det finns rättigheter att bygga kedjehus där om ingen ansöker om att ändra detaljplanen för annan typ av användning. Syftet med Idrotts- och rekreationsområdet är att samla större idrottsanläggningar inom samma område så att de kan samnyttja till exempel parkeringsytor.

- Mer stadsodlingsplatser runt Visborg mindre kedjehus fler lägenhetsbyggnader.

Svar från Region Gotland:

Underlaget möjliggör för olika typer av bostäder där både flerbostadshus och enbostadshus i olika former kan ingå. Båda behövs för att människor med olika förutsättningar ska kunna hitta en passande bostad och är en viktig byggsten för att uppnå social hållbarhet. Strukturplanen och Kvalitetsprogrammet möjliggör för bostadsgårdar som kan innehålla en mängd olika aktiviteter, exempelvis odling. Det finns planer på att möjliggöra för odling på en plats i norra Visborg. Stadsutveckling Visborg tar med sig synpunkten om ytterligare odlingsplatser i det fortsatta arbetet.

- Bygg bil/cykel vägar. De behövs nu.

Svar från Region Gotland:

Gator och cykelvägar kommer att byggas ut i enlighet med beslutad strukturplan (RF 2016-04-25, § 61) och antagna detaljplaner.

- Önskar att det finns utegym och i anslutning till det en lekplats som passar både yngre och lite äldre barn. Gärna med bärbuskar och fruktträd så att man kan lära barnen om ätbara växter.

Svar från Region Gotland

Lekplatser är planerade i parken utanför arenaområdet (vid kullarna) och i Norra Visborg (Donners Hage). Vid den så kallade "Pippitomten" planeras en lekträdgård med fruktträd för fri lek och picknick. Det finns ett utegym vid löparspåren. En möjlig plats för en kombination av lekplats och utegym inom samma park skulle kunna vara parken vid arenaområdet som är planlagt för lek och idrott. Inför varje gestaltning av lekplatserna kommer en medborgardialog att hållas för att ta reda på vad som önskas just för varje plats. Vi tar med dina synpunkter i planeringen framåt.

- Hej! Jag som har barn över tio upplever att det är väldigt begränsat med utomhusaktiviteter/parker som passar tonåringar. Större klättermöjligheter, sköna häng och skatepark för både kickbike och skateboard. Trevligt det vore med intilliggande café likt Vasaparken. Där de även har vattenfontäner för svalka

Svar från Region Gotland

Lekplatser är planerade i parken utanför arenaområdet (vid kullarna) och i Norra Visborg (Donners Hage). Vid "Pippitomten" planeras en lekträdgård med fruktträd för fri lek och picknick. Det har länge pågått planer för att anlägga en aktivitetspark för äldre barn i Visby men av olika anledningar så har den inte kunnat bli av ännu. En möjlig plats för en skatepark inom Visborgsområdet skulle kunna vara parken vid arenaområdet som är planlagt för lek och idrott. Inför varje gestaltning av lekplatserna kommer en medborgardialog att hållas för att ta reda på vad som önskas just för varje plats. Vi tar med dina synpunkter i planeringen framåt.

- Lämna så mycket natur o gammal skog kvar. Bygg inte runt "pippiallen", där finns många gamla träd o biologisk mångfald. Många går promenader där i "skogen". Vi behöver mer natur, inte bebyggelse

Svar från Region Gotland:

Region Gotland arbetar med 3-30-300-regeln, vilket betyder att för att uppnå god psykisk hälsa och hållbar samhällsbyggnad så ska man se cirka 3 träd från sin arbetsplats eller sitt hem, det ska vara 30 procents krontäckningsgrad i stadsdelen och avstånd till närmsta park eller grönområde ska vara maximalt 300 meter. Detta är något som vi även arbetar med i Stadsutveckling Visborg. Det har i detta samråd samt i sociotopkarteringen framkommit att den så kallade "pippiallen" är värdefull ur en rekreativ synvinkel. Vi tar med oss dina synpunkter i vidare planering.

Naturvärdesinventeringen som gjordes 2011-2013 redovisade att det finns naturvärden i skogen (dock ej klassat som höga naturvärden) och pippiallen omfattas av biotopskydd enligt miljöbalken. Biotopskydd innebär att värdefulla naturmiljöer skyddas för att skapa bättre förutsättningar för ett långsiktigt bevarande av den biologiska mångfalden.

- Visborg ligger i ett fantastiskt område med nära till naturen, skolor och förskolor. Men på grund av områdets läge riskerar det att bli ytterligare en plats för välbärgade, där husen står tomma en stor del av året. Möjligtvis kommer de hyras ut i till gotlänningar som får flytta ut under semesterveckorna. Stadsutvecklingen Visborg bör främja att gotlänningar kan bo i Visby och därför bör det finnas krav på att man ska vara mandatskriven för att få köpa tomt, bygga och köpa. Om det enligt lag är omöjligt att ställa sådana krav bör det istället sätta upp riktlinjer att tomter ska säljas till folkbokförda på Gotland med fasta tjänster på palts, istället för att säljas till högstbjudande. En stor del av Visby står redan tom en betydande del av Visby, småbarnsfamiljer har svårt att få boende och det är rent utav möjligt för en vanligt barnfamilj att skaffa ett eget boende i Visby. RG bör främja familjer som bor och verkar här - för en hållbar framtid!

Svar från Region Gotland:

Region Gotland kan inte ställa krav på vem som i slutändan får bosätta sig på Visborg. Strukturplanen och Kvalitetsprogrammet möjliggör varierade bostadsformer som kan vara attraktiva för en bred målgrupp.

- Jag vill lyfta fram stadsdelen Gråbo som en bra förebild med avseende på parkeringshus under marknivå, lekplatser, cykelbanor och promenadstråk i trevlig skogs-

miljö, naturliga grönområden m.m. dvs yttre boendemiljö och omgivningar som tyvärr förbisett eller uteblivit i många nya områden som byggts i Visby på senare år. Vidare anser jag att arkitekturen idag är en ren experimentverkstad där äldre kunskap försvunnit. Det är viktigt att inte enbart fokusera på ny teknik med energisparta material och ekonomiska optimeringar utan även upprätthålla arkitektur och sammanhängande helhetsbild. Ytterligare bra förebild är Gräningebyn väster om Sundsvall. Här har man gjort en inomhusgalleria där flera av regionens verksamheter samsas. Detta bidrar till att olika åldersklasser möts, motverkar klasskillnader, ökad förståelse för olika grupper, kollektivt samarbete där viktiga broar byggs, lägre personalkostnader när personalen kan jobba med flera verksamheter osv. När det gäller arkitektur tycker jag att Tomtebo i Umeå som började byggas efter millennieskiftet har många stabila, vackra och bra fastigheter i exempelvis både trä och tegel. Vidare tycker jag också att man bör stänga av korsningen mellan Allegatan och P18. Kanske kan man göra en vägtunnel istället, denna stad behöver fler parkeringshus och varför inte vid t ex ICA-Visborg som t ex vid Åhlens-parkering. Borde egentligen vara gångata vid P18-området. De flesta som kör förbi Medvalls kiosk och Sibylla ska till eller från ringleden söderut eller norröver. Dessa trafikanter kan väl köra via Gråbo-korsningen eller Säve-skolans raka mot Södervärnsskolan och bilprovningen istället. Tack för ordet och för att jag fått ventilera mina åsikter i detta forum.

Svar från Region Gotland:

Tack för dina synpunkter avseende goda exempel och förbättringsförslag för Stadsutveckling Visborg.

Trafikverket planerar för en cirkulationsplats i nuvarande fyrvägs-korsning mellan Allegatan-Färjeleden-Langs väg.

Projektet tolkar att det som du ser som kvalitet i de stadsdelar som du nämner är att de innehåller miljöer som människor vill vara i och där det är lätt att möta varandra. Inom ramen för hållbarhetsmålet "Mobilitet" för stadsutvecklingen av Visborg finns ett fokus på att utveckla gång- och cykelstråk för att minska barriäreffekter, innovativa parkeringslösningar med låga p-normer (inkl. uppförande av parkeringshus), attraktiva kollektivtrafiklösningar samt god tillgänglighet till grönområden samt idrotts- och rekreationsområden.

Stadsutveckling Visborg kan i detaljplaneskedet råda över placering av nya byggnader, mellanrum mellan dem och i viss mån byggnaders innehåll. Projektet bevakar stadsbild och helhetsverkan mellan olika kvarter, byggnader och platser inom Visborgsområdet och Visby. När det kommer till gestaltning och utförande av byggnader har projektet mindre att säga till om. Den som vill bygga har ofta ganska stor valmöjlighet när det gäller material och kulör.

- För att göra Gotland till ett pilotområde för hållbar omställning behöver vi fokusera på realistiska, kostnadseffektiva åtgärder som både sparar pengar och skapar långsiktig nytta. Här är en konkret strategi:
Steg 1: Fokusera på Gotlands styrkor och behov. Gotland har redan utmaningar som kan vändas till möjligheter:
Elförsörjning: Gotland importerar mycket el men har stor potential för självförsörjning. Vattenbrist: Effektiv vattenhantering och återvinning är avgörande.

Turism och säsongsberoende ekonomi: En cirkulär ekonomi kan skapa fler året-runtjobb. Lantbruk och livsmedelsförsörjning: Östersjön lider av övergödning, men biogas och kretslopp kan lösa delar av problemet "

Steg 2: Realistiska åtgärder som Gotland kan genomföra nu 1. Biogas från avloppsvatten och lantbruk ✓ Sparar pengar: Minskar importbehovet av fossil energi och konstgödsel. ✓ Minskar Östersjöns övergödning: Näringsämnen återförs till jorden istället för att läcka ut i havet. ✓ Realistiskt: Helsingborgs Oceanhamnen och Hamburgs Jenfelder Au visar att detta redan fungerar. → Åtgärder: Koppla fler fastigheter till biogassystem med vakuumtoaletter och matavfallsinsamling. Använd rötresten som gödning för jordbruket. Se till att region Gotland söker EU-stöd för biogassatsningen. --- 2. Energisjälvförsörjning Gotland som 100% förnybart pilotområde ✓ Sparar pengar: Minskar behovet av att importera el från fastlandet. ✓ Ökar självförsörjning och lokal ekonomi. ✓ Realistiskt: Gotland har redan vindkraft, solkraft och biogas det handlar om att optimera systemen. → Åtgärder: Investera i lokala batterilager och smarta elnät för att stabilisera förnybar elproduktion. Utveckla småskalig vätgasproduktion som kan lagra överskottsel. Prioritera lokalt ägda energikoopertativ för att ge gotlänningarna ekonomisk vinning. --- 3. Hållbar turism och cirkulär ekonomi ✓ Sparar pengar: Minskar avfallshanteringskostnader och energiåtgång. ✓ Skapar jobb: Åretrunt-turism och fler tjänstebaserade jobb inom reparation och återbruk. ✓ Realistiskt: Cirkulära turistkoncept växer globalt. → Åtgärder: Krav på cirkulära byggmaterial och energieffektivitet i nya hotell och turistboenden. Utveckla ett delningsekonomisystem för turister (uthyrning av elcyklar, verktyg, kläder). Matsvinsreducering i restauranger och hotell genom samarbete med lokala lantbruk. --- 4. Regenerativt jordbruk och vattenhantering ✓ Sparar pengar: Minskar konstgödsel- och vattenförbrukning. ✓ Förbättrar jordhälsa och matproduktion. ✓ Realistiskt: Tekniken finns redan och kan testas i samarbete med gotländska lantbrukare. → Åtgärder: Pilotprojekt för kolinlagrande jordbruk (ex. agroforestry och täckgrödor). Återvinning av vatten och näringsämnen genom kretsloppsbasead avloppsrening. Koppla gotländska lantbrukare till hållbara matnätverk för bättre marknadsföring.

Svar från Region Gotland, steg 1 och 2:

Tack för viktiga inspel kring åtgärder som vi kan göra nu. Mycket riktigt behöver den gröna omställningen öka takten. Region Gotland har tagit ställning till att bidra till hållbar konsumtion och produktion som innebär en övergång till cirkulär ekonomi för att minska utsläpp, avfall och uttag av ändliga resurser. Det bygger på att sluta kretslopp, vara resurseffektiv, återanvända, laga och betrakta avfall som resurs. Ambitionerna för resurshushållning är höga i utvecklingen av Visborg. Bland annat planeras källsorterande, kretsloppsriktad vattenhantering. Miljökonsekvensbeskrivningen rekommenderar åtgärder för att minska negativa effekter på miljön än mer och som projektet nu behöver arbeta vidare med. Det är också en ekonomisk nödvändighet att arbeta för en resurseffektiv bebyggelseutveckling. Gällande energiplanering och Gotland som 100 procent självförsörjande av el pågår just nu mycket arbete med detta på många olika nivåer. På regional nivå pågår projektet FRAMAT som bland annat syftar till att undersöka målkonflikter mellan elproduktion och elinfrastruktur och försvarsmakt och kulturmiljö och landskapsbild. Det har också skapats ett samverkansforum (GAIST) och Länsstyrelsen har bjudit in till högnivåmöten Energi för att påskynda energiomställningen. I Region Gotlands nya översiktsplan, vårt Gotland 2040

finns också riktlinjer och mark- och vattenområden utpekade för energiutvinning. Det finns också ett nytt uppdrag om att ta fram ett tematiskt tillägg till den kommunövergripande översiktsplanen där med fokus på energi. Energicentrum driver också projektet sockeneffekt som syftar till att stötta omställning på sockennivå. Mycket av denna kunskap kommer också att vara viktig att ta med sig vidare i Visborgsprojektet.

- Steg 3: Finansiering och genomförande För att detta ska bli verklighet krävs finansiering och samarbete. Möjliga finansieringskällor: ✓ EU-stöd: Horizon Europe, LIFE-programmet och regionalstöd för hållbar omställning. ✓ Statliga innovationsstöd: Energimyndigheten, Naturvårdsverket och Vinnova har stöd för cirkulär ekonomi. Offentlig-privata samarbeten: Företag kan investera om de ser en långsiktig ekonomisk vinst. Sammanfattning: Vägen framåt
 1. Starta med biogas och cirkulär avloppshantering ger snabb effekt för både energi och miljö.
 2. Satsa på lokal energisjälvförsörjning minskar Gotlands importberoende och skapar jobb.
 3. Koppla ihop turism, återbruk och cirkulär ekonomi kan ge Gotland en unik profil.
 4. Bygg upp regenerativt jordbruk och smart vattenhantering stärker livsmedelsförsörjningen.Dessa åtgärder är realistiska, ekonomiskt försvarbara och kan göra Gotland till ett pilotområde för hela Sverige.

Svar från Region Gotland:

Projektet tar med sig synpunkterna och förslag på finansieringskällorna. Region Gotland har även en egen funktion som projektet kan ta hjälp av för att söka medfinansiering. Biogas arbetar projektet inte med just nu däremot planeras kretsloppsaserad avloppshantering.

Punkt 2,3 och 4 är stora frågor som Region Gotland arbetar övergripande med.

- Att få till en ny levande stadsdel i Visby är viktigt. Kanske är bostäder och omgivningar i sig ett attraktionsvärde i sig för att de är placerade på Gotland. Men vill byggherrar, Gotlandshem och Region Gotland som ansvariga för att skapa nya livsmiljöer, locka fler eller nya medborgare så saknas en vision för området som innefattar estetiska och innehållsmässiga värden. Jag saknar tankar om arkitekturens värde, hur ytor för lek och rekreation kan kopplas till lust och kreativitet och hur konstnärliga gestaltningar kan bidra i processen. Många regioner och kommuner jobbar idag med bred samverkan kring och utveckling av gestaltad livsmiljö. Vill uppmuntra Region Gotland att påverka externa aktörer och Gotlandshem att följa enprocentsregeln för att öka områdets attraktivitet kring allmänna ytor och lekplatser. En annan aspekt är närhet till natur och kultur för de boende. Ingenstans i området finns en kulturmötesplats för att främja gemenskap och kreativitet. Samtidigt finns möjligheter att tänka de tankarna kring Kungsladorna och omkringliggande mark i regionens ägo. Kan en kulturmötesplats utvecklas i Kungsladorna? Eller ett naturrum? Kungsladorna och reservatet har potential som kulturell plats för naturlek och kulturaktiviteter. Det finns en framtagna konstplan för området. Baltc Art Center har genomfört konstverk i naturen med gästande internationella konstnärer och har tillsammans med Statens konstråd utfört ett gestaltungsprogram för stadsdelen (bland annat tillsammans med elever på Innovitaskolan). En stor skulptur är

på väg att placeras ut vid reningsverket. Det kan vi bygga vidare på! Konsten skulle kunna utgöra ett ökat incitament för rörelse och rekreation i området. Vi är ofta snabba att tänka utegym och lekplats, men utförande, innehåll och utseende har betydelse kring om vi använder dem eller inte. Kan barn och unga eller intressenter i området vara med i utformandet av platserna tillsammans med konstnärer? Konstnären och arkitektens kompetens är i många fall avgörande för hur området och dess fastigheter kommer att värderas i framtiden.

Svar från Region Gotland:

Projektet har behövt befinna sig i ett utredningsläge där man sökt lösningar för vatten, avlopp och gata. I vidare arbete kommer vi behöva arbeta mer med platser för människor. Miljökonsekvensbeskrivningen uppmärksammar att det saknas fördjupningar kring landskapsbild, kulturmiljö och rekreation. I ett sådant arbete kan platsskapande tas om hand. Där ingår Visborgs karaktär, estetiska och innehållsmässiga värden.

Strukturplanen togs fram innan "Politik för gestaltad livsmiljö" presenterades och vars mål antogs av Riksdagen 2018. Därav nämns inte begreppet i Strukturplanen. Däremot beskriver både Strukturplanen och Kvalitetsprogrammet att gestaltning påverkar människors livskvalité. Projektet tar med din synpunkt och kommer att se över underlaget i förhållande till målet om Politik för gestaltad livsmiljö.

Miljökonsekvensbeskrivning belyser de rekreativa värdena som Visborgsområdet redan besitter och uppmanar projektet att ta ett samlat grepp om hur gotlänningar använder och skulle kunna använda området i framtiden. Regionen har för avsikt att detaljplanlägga Kungsladugård. I planförslaget möjliggörs för att bedriva verksamhet, det skulle till exempel kunna vara ett naturrum, i och i anslutning till ladorna.

Vi tar med oss din synpunkt om de allmänna platsernas utformning och konstens plats i det offentliga rummet. Projektet har redan, som du nämner, mycket underlag att utgå från. Kvalitetsprogrammet har tagits fram för att beskriva en gestaltningsmässig vision för delområdet Norra Visborg.

Inför utformning av lekplatser och parker genomförs en medborgardialog med brukare som därigenom blir delaktiga i platsens gestaltning och användning. Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tar med förslaget om att gestalta offentliga rum tillsammans med konstnärer.

- Cykelförråd tanke på cykestölder Vädringsmöjlighet från ex mattor som behövs piskas Grillplatsmöjligheter

Svar från Region Gotland:

Strukturplanen och Kvalitetsprogrammet beskriver Visborg på en relativt övergripande nivå. När Visborg detaljplanläggs kommer projektgruppen att titta närmare på ytor, platser och behov. I detaljplan säkerställs att tillräckliga ytor finns för att de funktioner som du nämner ska få plats.

- Motionsspåren är värdefulla och hoppas det går att bevara och förbättra genom flera startar, påfarter som milspåret går ju vid ett bostadsområde i Vibble. Borde gå till knyta ihop med bostadsbyggandet. Visborg är redan så bra med arena, fotbollsplaner, cross cykel gym mm. Hoppas det blir en bra säker övergång till Hällarna

Svar från Region Gotland:

Motionsspåren ska behållas och utvecklas. Flera utgångsplatser för start, till exempel i Vibble, är en bra idé inför framtiden. Möjlighet till ytterligare säkra passager mellan Visborg och Södra Hällarna kommer att utredas tillsammans med Trafikverket som är väghållare för väg 140.

- Jag hoppas det blir verklighet vi behöver utvecklas och se framåt så alla kan bo här så sjukvård och skolorna fins kvar

Svar från Region Gotland:

Projektet tar med sig synpunkterna.

- Jag har tittat på kartorna i förslaget om Visborg på hemsidan idag 250309. De föreslagna och planerade tunnlarna och bron för cykel-och gångvägarna är toppen! Så bra, verkligen. Bor i Traume så familjen cyklar via Visborg när vi ska cykla in till stan. Och vi springer i motionsspåret på P18 regelbundet.

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tackar för din synpunkt och tar med den till det fortsatta arbetet.

- Efter att ha tagit del av planerna för Visborgsområdet på nätet, i receptionen på Region Gotland samt på Almedalsbiblioteket den 5:e mars vill jag lämna följande synpunkter: Som gammal friidrottare och flitig användare av motionsspåren vid P18, i över 50 år, är jag mycket angelägen om att motionsspåren får vara kvar, intakta! Motionsspåren betyder väldigt mycket för många människor. Det spelar ingen roll när på dagen man är där och tränar, man träffar alltid människor som tränar eller promenerar med eller utan hund. Det stora utbudet av olika spårlängder gör att man kan springa långt utan att behöva springa samma runda om och om igen. För oss som inte kan springa på asfalt, av olika anledningar, är dessa fantastiska spår oumbärliga! Jag har konstaterat att planen är att behålla motionsspåren och jag är mycket glad och tacksam över det. Jag är dock tveksam till Sandhedsvägens sträckning precis vid starten/utegymmet. Går det att ändra sträckningen av Sandhedsvägen så att den går mer norrut och att man därmed kan ha kvar starten och utegymmet på nuvarande plats? Motionsspåren har inte jättemånga backar, riskerar man inte att missa motionsspårens bästa backe (den precis efter starten) om man flyttar starten? Jag vill verkligen att denna backe ska finnas kvar! Jag tycker att utegymmets nuvarande placering är perfekt, inne i skogen, i lä. Man känner lugnet. Vad jag förstår är planen att flytta utegymmet närmare ICA Maxi Arena. Det är synd tycker jag. Hamnar det inte ute i det öppna då, mer känsligt för väder och vind? Avslutningsvis, jag är mycket glad och tacksam över att motionsspåren får vara kvar men skulle önska att de fick vara intakta! Går det att ändra Sandhedsvägens sträckning mer norrut så att starten och utegymmet kan vara kvar på nuvarande plats?

Svar från Region Gotland:

Sträckningen för Sandhedsvägen styrs av många aspekter och på grund av linjeföring samt gällande detaljplan är det svårt att justera vägens dragning norrut. Backen i början av motionsspåret är möjlig att behålla även efter att Sandhedsvägen byggts ut. Inget beslut är taget

om slutgiltig placering av utegymmet men det bör placeras så att nuvarande kvaliteter be-
hålls.

- Hej! Se till att planera in en fullstor idrottshall närmare kommande skola än 1 km. Annars blir det kommande problem med schemaläggning i skolan. Att kunna ta sig smidigt och snabbt till idrottsundervisningen spar tid och resurser för skolan. Tänk även till hur den ska kunna användas efter skoltid. Tex hur allmänheten och föreningslivet kan ta del av den och hur de rent praktiskt tar sig in utan att behöva passera över skolgården. Tänk ett steg längre och våga satsa ordentligt på möten kring en rörelsemiljö. I länken nedan finns goda exempel på hur detta kan uppnås. Allt ifrån själva idrottsytan och nytänk kring omklädningsrum till hur biutrymmen inreds och upplevs. Läs här: https://whitearkitekter.com/se/wp-content/uploads/sites/3/2020/08/Framtidens-idrottshall_WhiteArkitekter_200814.pdf (Finns i map-pen)

Svar från Region Gotland:

Med hänvisning till befolkningsprognoser relaterade till barn- och elevunderlag, politiska beslut samt det ekonomiska läget för Region Gotland, planeras ingen nybyggnation av skola i Visborgsområdet. Enligt nuvarande lokalförsörjningsplan och investeringsplan för perioden 2026–2035 är ingen ny skola planerad i området. Dina önskemål om att en idrottshall ska placeras i nära anslutning till en skola tas med om planer för en skola blir aktu-
ell. Förslaget om nytänk kring idrottshall hanteras inte inom ramen för detta projekt utan kan tas upp inför förstudie eller projektering av varje ny idrottshall.

- Planera även för bilar! Det kommer inte att bli en levande eller attraktiv stadsdel om man inte kan köra bil eller parkera i området. Gärna gatuparkeringar. Det är trevligt och sänker farten. Bilen gör livet friare, rikare och enklare. Tack vare bilen kan mobiliteten öka, något som är en förutsättning för ekonomisk utveckling, demokrati och högre livskvalitet. Moderna bilar är miljövänligare, säkrare och tystare än sina föregångare och många av de problem vi traditionellt förknippar med bilen håller på att byggas bort. Det måste vi ha i åtanke när vi planerar för framtidens mobilitet: Att dagens och morgondagens bilar inte är som gårdagens. Gotland be-
höver och vill ha bilen. Roligt med alla motionsspår, idrottshallar mm, men planera inte för en ishall på den här platsen.

Svar från region Gotland:

Inom ramen för hållbarhetsmålet ”Mobilitet” finns ett fokus på att utveckla gång- och cykelstråk för att minska barriäreffekter, innovativa parkeringslösningar med låga p-normer (inklusive uppförande av parkeringshus) samt attraktiva kollektivtrafiklösningar för att ersätta behovet av bil. Området kommer att planeras med en genomgående gatustruktur och det kommer vara möjligt att ta sig fram med bil i området.

Låga hastigheter och säkrade passager för oskyddade trafikanter bidrar till att skapa en säker, trygg och livfull stadsdel med fokus på hållbara färdssätt. Gatuparkering med fokus på korttidsuppställning för besök och tillgänglighet planeras i området.

Inom det som omfattar Idrotts- och rekreationsområdet kommer mobiliteten spela stor roll för att möjliggöra åtkomst till de aktiviteter som erbjuds. Gemensamma parkeringar för de olika anläggningarna ska effektivisera markanvändningen och bidra till möjligheten att knyta samman Visby med övriga delar av Gotland i ett samlat idrottsområde där flera spor-
ter och intressen kan utövas.

- Området kan lyftas genom väl gestaltade mötesplatser. En väl gestaltad livsmiljö i relation till den särskilda karaktären av befintliga byggnader stärker de områden som Region Gotland kan påverka och styra över. Det finns idag en mängd spännande samarbeten att inspireras av. Lekplatser där vi frågar barnen och låter konstnärer driva processen och liknande. <https://www.konstframjandet.se/aktuellt/den-barnkonventionella-lekplatsen> Vill även påminna om det fina samarbete för Visborgs stadsutveckling som leddes av BAC med stöd av Statens konstråd. <https://www.balticartcenter.com/projects/art-in-urban-development-project-visborg> I samband med det omfattande arbetet togs det även fram en gångbar strategi för utvecklingen av konstprojekt till området framöver.

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tackar för din synpunkt. Sociala hållbarhetsaspekter, där mötesplatser och gestaltningen av dem ingår, utgör ett av de tre ben som projektet har att förhålla sig till. Den slutgiltiga utformningen av parker och platser inom Visborgsområdet sker då de planläggs och redan framtaget material ingår som underlag.

- Hoppas verkligen att tomten som villa villekulla stod på en gång i tiden bevaras som den är idag. En historisk plats.

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg strävar efter att bibehålla trädgårdsmiljön på den så kallade "Pippitomten". Vid tomten planeras en lekträdgård med fruktträd för fri lek och picknick.

- Rädda Kronsåsen och sätt stopp för all onödig biltrafik! Sommaren 2024 då två husvagnar dumpats och förstörts i skogen, var jag en av dem som gjorde anmälan till Region Gotland och jag pratade sen länge med Martin Beijer, miljöinspektör direkt på plats om skogens betydelse för i synnerhet oss Vibbarna. Jag informerade bl a om den stora artrikedomen av fjärilar som finns i skogen och dess omgivning och som bidrar till stora naturvärden. I bifogat dokument har jag skrivit mer utförligt om det som Vibborna kallar Kronsåsen. Vi hoppas innerligt att Region Gotland tar detta i beaktande då man nu vill utveckla Visborgsområdet

Svar från Region Gotland:

Tack för informationen. Det har gjorts en naturvärdesinventering för hela Visborgsområdet på en övergripande nivå. När arbetet med villastaden/Kronsåsen tas upp på allvar så kommer fler undersökningar och utredningar att göras inom flera olika områden som till exempel rekreation och naturvärden.

Projektet kommer att se över hur motorfordonstrafiken i de södra delarna av Visborg kan begränsas, i första hand genom förstärkt skyltning. Terrängkörning på barmark är förbjudet och reglerna finns i terrängkörningslagen och i terrängkörningsförfordningen. Överträdelser av lagstiftningen anmäls till polisen.

- Jag vill härmed dela ett skolinitiativ – Ecoskolan – som jag tror kan spela en viktig roll i utvecklingen av Visborgsområdet. Skolan bygger på hållbarhet, självhushållning, platsbaserat lärande och är väl förankrad i Lgr22. Jag ser gärna att Region Gotland blir en del av dialogen om hur vi kan skapa framtidens utbildning på ön.

I detta dokument finns en presentation av Ecoskolan, en anpassad kursplan, en budgetskiss för nybyggnation, en fysisk skiss och en modell för hur skolan kan utformas – både i byggnad och i pedagogik.

Svar från Region Gotland:

Tack för din synpunkt, Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg har förmedlat den till Barn- och utbildningsförvaltningen som kommer att bearbeta frågan ytterligare.

- Jag tycker att man i första hand ska låta alla ytor med träd få vara ifred och börja med de ytor som är öppna fält. Det står Här planerar vi för träd, grönområden, odlingslotter, vattendammar och översvåmningsytor. men träd och grönområden finns där redan så alltid dumt att börja med att ta bort skogen/träd och ersätta med bostäder och vägar. Visst det finns alltid med en massa träd i bilder och i materialen men det tar väldigt lång tid innan träden man planterar växer upp så att de motsvarar säljmaterialet och det tar över 100 år innan det finns något träd som motsvarar de som står där idag. Så jag tycker att överallt där det växer träd i Norra Visborg och Visborgs slätt ska lämnas orört och att man istället bygger på de gräsbevuxna ytorna som finns.

Svar från Region Gotland:

Miljökonsekvensbeskrivningen lyfter att både ytor med träd och det vidsträckta slättlandskapet har stora upplevelsevärden och naturvärden. Projektets inställning är att bevara så mycket som möjligt av den grönska som redan finns på platsen, den bidrar med omfattande ekosystemtjänster, inte minst som habitat och kulturbärare. Projektet måste därför noga avväga var bebyggelse kan lokaliseras och hur den kan utformas. Projektgruppen tar med din synpunkt i vidare planering.

- Alldeles för höga hus. Lär av Kjell Forshed om trädgårdsstad. Studera goda exempel ute i landet. Läs hans bok och ta lärdom.

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tar med din synpunkt i vidare planering.

- Hej, På grund av närheten till vattentäkter så är det mycket olämpligt att bebygga visborgsområdet över huvud taget. Skulle det ske utsläpp av någon typ eller att ett hus börjar brinna och behöver släckas så finns överhängande risk för att störa vattenkvaliteten i vattentäkterna. Detta är långsamma skeenden som inte kan upptäckas inom snar framtid och därför bör man vara mycket försiktig med åtgärder där man vet att det finns risker för att störa tillrinnig eller kvaliteten på grundvatten. Tekniska och byggtekniska lösningar för att skydda vattentäkten, kommer förr eller senare att falera. När det sker så finns stor risk för att vattentäkterna skadas och kan bli oanvändbara! Visborg är ett område som är ytterst olämpligt att bebygga! (text redigerad på grund av sekretess kring vattenskydd)

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen är väl medveten om dessa risker och därför sker alla beslut och utredningar med koppling till frågan i nära samarbete med VA-avdelningen och med avdelningen Miljö och Livsmedel samt med Räddningstjänsten. I pågående och genomförda utredningar undersöks bland annat inströmningsområden och påverkan av exploatering med hänsyn till jordlagerföljder och jorddjup men också vilken magasineringsförmåga som finns och hur

denna skulle kunna påverkas. Det ska också tilläggas att området redan i dag (framförallt Regementsområdet) till stora delar är hårdgjort vilket kan innebära att förändrad markanvändning i vissa fall leder till bättre genomsläpplighet och minskad risk för förorenings-spridning. Frågan du tar upp är mycket viktig och tas på största allvar inom projektet.

- Visborg blir så långt bort från centrum. Dåliga vägar med farliga korsningar. Det behöver finnas arbetsplatser i närheten alla kan inte bara bo. Bygg gärna högre hus då sväljer det bostadskön samtidigt som det blir bättre ekonomi på husen så det blir billigare. Det blåser på i Visby Gotland så cyklar är inget bra transportalternativ mer än maj-augusti. Parkering brist gör att vägar fylls med bilar. Det måste finnas parkeringsplatser för boende och vid fritidsaktiviteter, även om bensin ska bort. Bilen är ett måste på Gotland även om det är politiskt inkorrekt. Vi kommer inte bli så många fler att det lönar sig.

Svar från Region Gotland:

Resvaneundersökningar visar att det fortfarande görs många korta resor med bil i Visby. Korta avstånd och platt topografi möjliggör att ersätta korta bilresor med gång eller cykel. Inom Visborg ska det också finnas möjlighet till innovativa parkeringslösningar med låga p-normer och möjlighet till samutnyttjande av bilar. Attraktiva kollektivlösningar ska ersätta behovet av bil där det är möjligt. I samband med att området exploateras och byggs ut kommer det befintliga gatunätet att rustas upp och byggas om för att erbjuda god tillgänglighet och säkerhet för alla trafikanter. Utvecklingen av gång- och cykelstråk ska minska barriäreffekter, binda ihop de olika delområdena inom Visborg samt knyta ihop Visborg med Visby centrum.

Fordonstrafik kommer att tillåtas längs viktiga stråk och angränsande kvarter kommer kunna angöras från dessa. Det kommer också finnas stråk och miljöer där bilen inte tillåts till förmån för en tyst, trygg och lugn gatumiljö. Inom Visborgsområdet planeras det också för parkeringshus. Räddningsfordons framkomlighet, parkering och angöring kommer att möjliggöras enligt gällande riktlinjer, det innefattar bostadsnära platser för personer med begränsad rörlighet.

Nuvarande användning består mestadels av verksamheter. Stadsutveckling Visborg ska kompletteras med bland annat bostäder. Trädens höjder och totalförsvarets stoppområde för höga objekt begränsar hur högt det är tillåtet att bygga.

- Hej! Jag tycker det byggs för mycket. Strattegin att det ska (måste) byggas 500 bostaden om året är inte genomtänkt. Varför detta krav? Satsa på kvalitet istället. Gotland är inte lämpligt för så mycket människor. Utveckla istället landsbygden där gemenskap som kraft är nyckeln. Visborg är ett fint naturområde, utveckla istället dessa egenskaper istället för att bygga sönder stället. Se vad som händer på A7. Tragiskt.

Svar från Region Gotland:

Målet om att möjliggöra för 500 nya bostäder per år är politiskt antaget och gäller för den sammantagna utvecklingen på hela Gotland. Stadsutveckling Visborg har en skyldighet att planera enligt målet, men det måste kontinuerligt göras avvägningar mellan olika behov, värden och kvaliteter. Inom Visborgsområdet är de gröna, blå och kulturella värdena av stor betydelse och påverkar hur många bostäder som slutligen kommer finnas inom området.

- Bygg inte mer! Se istället till att de som har fastigheter på Gotland också bor och betalar skatt här. Ta en avgift för bostads kön till Gotlandshem, många som står där har redan ett boende och står enbart i kön som en garanti för framtiden.

Svar från Region Gotland:

Att tillse att de som äger fastigheter på Gotland även ska bo och betala skatt har projektet inte rådighet över.

- Skyddsvärd natur Området kännetecknas av en unik natur med betydande skyddsvärde. Här finns livsmiljöer som är av stor vikt för både hotade och fridlysta arter. En exploatering riskerar att rubba den ekologiska balansen och påverka dessa arter negativt. Hotade och fridlysta arter Den stora förekomsten av hotade och fridlysta arter i området är en stark indikator på att detta område utgör en viktig biotop. En förändring av markanvändningen skulle kunna leda till ytterligare nedgång i populationerna för dessa arter, vilket är oacceptabelt ur ett naturskyddsperspektiv. Utdikad våtmark och dess potential Området består till stor del av utdikad våtmark. En återställning av våtmarken skulle inte bara bidra till att bevara den unika naturen, utan även göra stor klimatnytta. Genom att återställa våtmarken kan vi öka grundvattennivåerna, vilket är avgörande för en hållbar vattenförsörjning samt för att motverka effekterna av klimatförändringar. Skydd av biologisk mångfald Biologisk mångfald är en grundpelare för ekosystemens hälsa och stabilitet. Den rika mångfalden i området bidrar inte bara till ekologisk resiliens utan även till de långsiktiga möjligheterna att bevara en hållbar miljö. Att exploatera området riskerar att leda till en irreversibel förlust av denna mångfald, medan en återställning av våtmarken skulle ge betydande klimat- och miljöfördelar. Med tanke på dessa faktorer anser vi att exploatering av området Visborg söder om skjutbanorna inte är ett hållbart alternativ. Det är av yttersta vikt att skydda våra naturresurser och säkerställa att både hotade arter och de viktiga våtmarksfunktionerna får bevaras och utvecklas. Vi är säkra på att en region som tidigare kallat sig "Ekokommun" och numera säger sig vara "På väg mot ett hållbart samhälle" tar dessa synpunkter i **beaktande** i det fortsatta beslutsfattandet.

Svar från Region Gotland

Nedan finns text från miljökonsekvensbeskrivningen som bekräftar din synpunkt:

"Befintliga underlag, regionala kartläggningar samt specifika underlag för Stadsutveckling Visborg, visar att Visborgsområdet hyser en variation och mosaik av olika naturmiljöer, vilket tyder på att en rik biologisk mångfald förekommer inom och intill området. Utdrag från Artportalen styrker även detta. Genomförandet av Stadsutveckling Visborg bedöms i miljökonsekvensbeskrivningen för strukturplanen komma att medföra förväntat negativa konsekvenser, då behovet av nya utredningar med förslag på anpassningar, skydds- och kompensationsåtgärder är så pass stort. Vid genomförandet av Stadsutveckling Visborg kommer hänsyn tas till viktiga naturmiljöer och strukturer inom delar av området, som exempelvis särskilt skyddsvärda träd, alléer och vattenkvaliteter. Det är av stor betydelse att anpassningar görs i respektive detaljplan, men också i relation till området i stort."

Det har gjorts en naturvärdesinventering för hela Visborgsområdet som visade på högt naturvärde på en stor del av området. När Region Gotland aktivt börjar arbeta med villastaden kommer fler undersökningar och utredningar att göras inom flera olika områden som till exempel rekreation, vatten och naturvärden.

- Vi börjar denna skrivelse med vår 7-åriga dotters ord, ”Region Gotland, ni är idioter som vill ta ner rolig och användbar skog”. Vi förstår fullt ut att ni skickar ut en blankett som ser mycket inbjudande ut kring ”Visborgsframtid” där ni beskriver det som en innovativ och hållbar stadsdel. Vi tänker att avsikterna i mångt och mycket är goda och att just orden ni använder lockar folk. Det vi funderar kring är hur ni tänker kring att skövla en hel skog (åtminstone större del av skog) i syfte att bygga en ”ny stadsdel”. Har ni verkligen gjort analyser grundligt och tänkt på nyttan som skogen gör med människans välbefinnande? Enligt flera studier som gjorts, så har resultaten pekat åt samma håll. Samtliga studier är överens i att vi människor mår bättre om vi får vara nära naturen, och då i synnerhet att få vara i skogen (skogsstyrelsen, 2024) Begreppet skogsbad blev för många, synonymt med pandemin, och hjälpte många att hålla i och hålla ut som vi så peppigt (och välbehövligt, såklart) blev uppmanade till enligt folkhälsomyndigheten (2020) men goda effekter av att vistas i skog och natur visade sig även tidigare ge positiv effekt på stress (Dolling, Nilsson, & Lundell, 2017). Ser man även till klimatmålen som är i ropet just nu (och har varit lång tid) så ses en oroväckande utveckling världen över då skog skövlas och det har visat sig påverka klimatet i negativ riktning. Det vi vinner på att ha kvar och hålla efter skogen enligt naturverket (2024) är att koldioxidutsläpp minskas och bioenergiproduktion kan främjas för att minska fossila bränslen (naturvårdsverket, 2024). Känns det verkligen, utifrån nyss nämnda fakta, etiskt riktigt att ta bort en fullt funktionell, fin skog, som även gör gott för människan (naturvårdsverket, 2024) för att genom vad som bedöms drivas av egennytta, bygga bostäder i ett område som Region Gotland tycker, och marknadsför som attraktiv? Vi förstår att det känns lockande att bygga ut Visbys ”stadskärna”, men varför satsar ni inte istället helhjärtat på att göra landsbygden levande och attraktiv. Där finns det ofta redan hus som står tomma och redo för inflyttning (kanske på grund av att marknadsföringen inte varit tillräcklig). Risken med just dessa hus är att dom köps för att brukas till sommarhus, vilket i sig inte gynnar regionens intressen mer än ca två (max tre månader om året) i form av turismnäring. Genom att marknadsföra landsbygden och inte centrera allt till Visby (vi är trots allt en ö som behöver funkna oavsett om vi bor centralt eller inte) så tror vi att man har mycket vunnit. Det känns som att ni, i Region Gotland har lite att ta i beaktande gällande om det är värt att bebygga Visborg och fundera över vad ni har för resonemang att inte börja med att göra ”landsbygden levande” som ett första steg, innan man skövlar fler 100 årig skog enbart för tydliga vinstintressen inom Region Gotland. Idag finns möjligheten att fråga AI varför skog och skogsbad anses som relevant för människan. Bifogat svar känns ytterst relevant och vi undrar om ni har tagit ställning till detta, och i så fall på vilket sätt? ”Skogar spelar en avgörande roll för både människors välbefinnande och klimatet. Skogens betydelse för människors hälsa Att vistas i skogen har visat sig ha flera positiva effekter på hälsan: • Stressreduktion och förbättrat immunförsvar: Studier har visat att skogsvistelser kan minska stressnivåer, stärka immunförsvaret, reglera blodtrycket, förbättra sömnen samt minska nedstämdhet och ångest. • Mental återhämtning: Skogsmiljöer erbjuder en variationsrik och kravlös omgivning som främjar mental återhämtning. Naturljud som fågelsång och vindens sus i träden bidrar till en känsla av lugn, och dofter från växtlighet kan öka känslan av närvaro. Skogsstyrelsen • Fysisk aktivitet och social samvaro: Skogar erbjuder möjligheter till promenader och andra aktiviteter som främjar fysisk hälsa och social interaktion, vilket är viktigt för det allmänna välbefinnandet. Skogsstyrelsen Skogens roll för klimatet Skogar bidrar på flera sätt till att begränsa klimatförändringarna: Skogsstyrelsen, (2025) • Koldioxidupptag: Genom fotosyntesen tar skogar upp koldioxid från atmosfären och lagrar den i biomassa och mark, vilket bidrar till att minska mängden växthusgaser i atmosfären. • Förnybara råvaror: Skogsbruket levererar förnybara material som

trä, vilket kan ersätta energikrävande och fossilbaserade material som betong, stål och plast. Detta minskar utsläppen från produktion och användning av dessa material. • Bioenergi: Restprodukter från skogsbruket kan användas för att producera bioenergi, vilket ersätter fossila bränslen och därmed minskar utsläppen av växthusgaser. (Naturvårdsverket, 2024, skogsstyrelsen, 2024) Sammanfattningsvis är skogar och aktiviteter som skogsbad viktiga både för att främja människors hälsa och för att bekämpa klimatförändringarna genom koldioxidupptag och tillhandahållande av förnybara resurser.”.

Svar från Region Gotland:

Region Gotland värnar om grönskan och dess positiva effekter på människor och klimatet, bland annat genom att följa grönstrukturplanen och hållbarhetsprogrammet som tagits fram för Visborgsområdet. Region Gotland verkar på många olika sätt för att möta globala och nationella mål om klimat och grönska, genom styrande dokument såsom grönplanen, klimatanpassningsplanen och genomförandeprogrammet för klimat, energi och miljö. Kompletterande utredningar enligt åtgärdsförslagen i miljökonsekvensbeskrivningen kommer att göras för att kunna ta så stor hänsyn som möjligt till de värden som finns, exempelvis rekreation, vatten och naturvärden. Visborgsområdet kommer fortsatt att kunna nyttjas som strövområde även om områdets upplevelsevärden förändras.

Visborg är utpekad i översiktsplanen Vårt Gotland 2040 för utveckling eftersom det är ett av få områden som gör det möjligt för Visby att växa. På så sätt kan den stora efterfrågan på bostäder som råder i Visby också tillgodoses. Inom området ryms många bostäder och där finns redan utbyggd infrastruktur i form av vägar och annan service, vilket bidrar till resurseffektiv bebyggelseutveckling då mindre jungfrulig mark och resurser behöver tas i anspråk. Region Gotland har flera projekt där det arbetas med att få fler att vilja bo på Gotland, i det arbetet ingår att befolka olika delar av hela ön. Möjligheten att påverka att bostäderna blir bebodda året runt på Visborgsområdet är liten för regionen.

Intresseorganisationer

Friluftsförbundet Gotland

Friluftsförbundet Gotland tycker att planen ser ok ut. Vi förespråkar dock att så mycket naturområden och växtlighet som möjligt i stadsdelen. naturområden och växtlighet främjar både fysisk och psykisk hälsa hos medborgarna och är därför mycket viktigt att värna om i så stor utsträckning som det är möjligt. Det är särskilt viktigt i anslutning till bostäder.

Svar från Region Gotland:

Region Gotland arbetar med 3-30-300-regeln, vilket betyder att för att uppnå god psykisk hälsa så ska man se cirka 3 träd från sin arbetsplats eller sitt hem, det ska vara 30 procent krontäckningsgrad i stadsdelen och avstånd till närmsta park eller grönområde ska vara maximalt 300 meter. Detta är något som vi även arbetar med i Stadsutveckling Visborg. Inom Visborgsområdet finns träd och alléer med biotopskydd och dessa ska bevaras i största möjliga mån. Inom området finns också värdefull natur som bevaras. Projektet avväger noga var bebyggelse kan lokaliseras och hur den kan utformas utifrån naturvärden, rekreationsvärden och upplevelsevärden. Vi tar med er synpunkt i vidare planering.

Funkisam

Vi har inte haft möjligheten att detaljstudera allt men vi noterar att begreppet ”tillgänglighet” ofta är återkommande men konstaterar också att det används schablonartat inom ramen för regionens allmänna formulering i tillgänglighetsstrategin, så bra att det blivit ett

ledord inom den! Men tillgänglighetens många dimensioner måste fördjupas ytterligare redan i det initiala arbetet. En stadsdel som på olika sätt ska härbärgera boende, 4.000 bostäder, för drygt tio procent av Gotlands befolkning under årets alla timmar samt arbetsplatser för ett stort antal därutöver. Det behövs ytterligare förtydliganden och kravspecifikationer inom ytterligare ett antal områden:

- Under den kommande 20-årsperioden kommer många nya tekniska lösningar att presenteras som vi ännu inte sett. Hjälpmedel i det offentliga rummet för hörselskadade, synsvaga eller andra handikapp som gör vardagen enklare för oss med särskilda behov kan förväntas dyka upp, kanske i de mest oväntade skepnader. Funktioner som kan förväntas behöva ny infrastruktur och som tar markyta behöver säkras. Varuleveranser som ännu inte är uppfunna kommer att vara självklarheter om några årtionden. En åldrad och i viss mån mer rörelsebegränsad befolkning kommer att behöva rörelsehjälpmedel i större omfattning. Kanske blir denna landets första stadsdel med en promenad-scooterpool...

Svar från Region Gotland:

Ytbehov och placering studeras närmare i detaljplaneskedet och kommer att planeras enligt tillfället gällande riktlinjer. Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tar med er synpunkt för framtida planering.

- Det skrivs om trottoarer och då uppstår naturligtvis trottoarkanter. Ett onödigt påfund, det går att finna naturliga markeringar utan vassa trottoarkanter. Olika ytor, färger eller ytkaraktär är sådant som används i många europeiska stadsmiljöer för att tydliggöra gränser mellan markytor. Dessutom i ett snöröjnings-, sandnings- och sopningsarbete torde det vara billigare att projektera, bygga och sköta sådana lösningar.

Svar från Region Gotland:

Inom Visborgsområdet är dagvatten och skyfall en betydande fråga och hanteras många gånger med hjälp av gatuutformning och höjdsättning. I vissa fall kan en trottoarkant vara en del av en nödvändig blåinfrastruktur. Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tar med er synpunkt inför en framtida gestaltning och projektering av gatunätet.

- Boenden enligt LSS och SÄBO nämns i förbifarten men inte med anvisad yta utan grundidén förefaller vara privata aktörer som förväntas ta initiativ. Det finns ingen fördjupning om den principen men visst skulle det för den övergripande planeringen av området vara lämpligt att ange belägenhet för sådana och därmed få en genomtänkt placering, tydliga markytor för både rekreationsytor som parkeringsplatser för personal och besökare.

Svar från Region Gotland:

Då utbyggnaden av projektområdet förväntas ske under lång tid är det inte möjligt att peka ut en exakt yta eller ett exakt antal bostäder i nuläget. LSS, SÄBO och konventionella bostäder kräver alla ett läge nära service och kollektivtrafik eller gena stråk. Stadsutveckling Visborg har kontinuerlig dialog om lokalbehovet bland Regionens olika förvaltningar, där bland annat särskilda boendeformer förekommer. Först i detaljplan kan projektet göra en

avvägning om en slutgiltig placering. Parkeringsbehov och placering studeras närmare i detaljplaneskedet och kommer att planeras enligt gällande riktlinjer.

- Parkeringsplatser över hela området för handikappade, både boende, besökare och personal, behöver finnas i omedelbar närhet till nyttjarens vistelse. Boverkets anvisningar anger 25 meter från parkering till entré.

Svar från Region Gotland: Parkeringsbehov och placering studeras närmare i detaljplaneskedet och kommer att planeras enligt gällande riktlinjer.

- Kollektivtrafikens roll betonas mycket i materialet vilket är bra. För buffertzoner mellan hållplatser, det anges i materialet 200 meter. Glöm inte att göra dem anpassade för såväl rullstolar, rullatorer som barnvagnar. Och glöm inte heller kollektivtrafikens fordonsparks kapacitet och tekniska utrustning, exempelvis ramper, när det gäller den frågan. Således en fråga som går långt utanför planeringen för detta begränsade geografiska utrymme.

Svar från Region Gotland:

När nya hållplatser byggs ska de vara tillgänglighetsanpassade så att de fungerar för alla oavsett funktionsvariation. De nya hållplatserna på Visborg ska ha plattformar med plats för rullstol, rullator och barnvagn framför busskuren, ledstråk för käpp och kontrastmarkering. Själva plattformen ska ha en höjd på 17 centimeter och anpassade kantstöd som gör att bussen kan köra in direkt mot kanten och att insteget i bussen inte blir för högt. Bussarnas ramp ska ändå kunna användas vid behov. Detta sätt att bygga på är den nationella standard som gäller idag och som ska fungera oavsett modell på buss.

- Tillgången av handikappanpassade toaletter behöver tydliggöras.

Svar från Region Gotland: Projektgruppen tar med er synpunkt. Utformning av offentliga platser och service studeras närmare i ett projekteringsskede.

- För trafiksäkerheten i exempelvis rullstol går det i detta område naturligtvis att planera och genomföra optimala åtgärder men om man ska vidare in till stadens centrala delar eller handelsområden mer perifert finns många anknätningsstråk som det behöver göras en grundlig omplanering och ombyggnation av.

Svar från Region Gotland:

Förbättringsåtgärder och ombyggnation av befintliga gång- och cykelstråk utanför Visborgsområdet hanteras inte inom stadsutveckling Visborg utan behöver utredas, finansieras och genomföras inom ramen för teknikförvaltningens ordinarie verksamhet som omfattar bland annat trafiksäkerhet och tillgänglighet (enkelt avhjälpta hinder). Stadsutveckling Visborg kan påtala behov vid anslutande stråk och även bidra med goda exempel och utformningslösningar som sedan kan implementeras på flera platser i Visby.

- Sociala mötesplatser är en viktig del för flera av våra medlemmar i våra organisationer. Vi finner inga sådana särskilda villkor eller förslag men vill betona vikten av sådana i närmiljön för tryggheten i boendet.

Svar från Region Gotland:

Den sociala hållbarhetsaspekten där möten mellan människor i olika sammanhang är en av de tre hållbarhetsdelarna som projektet arbetar med. I Kvalitetsprogrammet redovisas vissa illustrationer och bilder hur olika offentliga rum och mötesplatser skulle kunna gestaltas. Där ingår offentlig torgbildning och parker.

- Det påpekas i materialet en förväntad demografisk obalans bland de boenden som finns i området. Man kan förvänta sig att många av de boende kommer att behöva olika former av sjukgymnastik eller kanske rent av vattengympa i närheten. Håll öppet för sådana ytor!

Svar från Region Gotland:

Underlaget möjliggör för en blandning av bostäder, service och verksamheter där exempelvis sjukgymnastik och vattengympa kan ingå. Vem som i slutändan bedriver verksamhet inom området kan inte projektgruppen styra över.

- Det anges två olika hastighetsbegränsningar i området, 30 respektive 40 km/h. Det borde vara mer relevant att ha två lägre, hastigheten för gångfartsområde 6 km/h och 20 km/h på lämpliga genomfartsområden. De tidsvinster högre hastigheter innebär torde vara så marginella att vardagslivet inte påverkas inom ett område som är så begränsat till ytan. Och den yttre miljön skulle vara betydligt säkrare, framför allt för oss med någon form av funktionshinder.

Svar från Region Gotland:

Hastighetssättning har med tillgänglighet, framkomlighet och gestaltning av gaturummet att göra. 30 kilometer i timmen är den lägsta hastigheten som det går att besluta om enligt trafikförordningen. Vissa sträckor kan ha potential att gestaltas som gågator eller gångfartsområden där bilen kan begränsas till både tillgänglighet och hastighet (gångfart). Högre hastigheter kan vara nödvändiga längs exempelvis huvudgator där framkomlighet prioriteras. Projektet tar med synpunkten i vidare planering.

- Behovet av skyddsrum är eftersatt på hela Gotland. Detta är ett geografiskt område som innehåller både regionens och länets "huvudkvarter" och bara några kilometer norr om området finns den nybyggda militära anläggningen för öns försvar. Det behöver finnas anpassade skyddsrum för både verksamheter, vanliga medborgare och personer med olika former av funktionshinder.

Svar från Region Gotland:

Varken Stadsutveckling Visborgs underlag eller miljökonsekvensbeskrivningen anmärker på förekomsten av skyddsrum. Projektet tar med sig frågan vidare i planeringen.

Externa myndigheter

Skogsstyrelsen

Skogsstyrelsen konstaterar att värdefulla skogsbiotoper blir negativt påverkade. I er utredning över naturmiljöer finns träd, trädsamlingar och bryn med mycket gamla träd som till viss del kommer att bebyggas. Naturmark kommer att tas i anspråk enligt förslag till planprogram. Det är viktigt att kompensationsåtgärder planeras för att upprätthålla spridningskorridorer m.m. i en alltmer exploaterad miljö. Eftersom byggnadsytorna ökar kommer naturmark med träd och buskar att minska. Som kompensation kan förslagsvis vara att frihugga befintliga naturvärdesträd samt att välja ut yngre träd som så småningom kan få egenskaper som naturvärdesträd i de partier som anges som grönområden. Anlägga våtmarker genom att hindra avrinning från befintliga dikessystem kan vara en annan möjlig kompensationsåtgärd. Bryn med bärande buskar mot öppna ytor är lämpliga att bevara och utveckla. Skogsstyrelsen har inte gjort något fältbesök i området i samband med den här remissen.

Svar från Region Gotland

Vi tar med dessa förslag i vidare planering. Vi arbetar med skadelindringshierarkin och kommer att utveckla ett arbetssätt för kompensation. Region Gotland välkomnar Skogsstyrelsen yttranden i fortsatt detaljplanering.

Försvarsmakten

Försvarsmakten gör bedömningen att planförslaget i sin nuvarande utformning kan innebära risk för påtaglig skada på riksintresse Tofta skjutfält och anser därmed att riksintresset inte är tillgodosett. Södra och västra delarna av Villastaden är bullerutsatta över riktvärden för buller vid bostad.

Den påtagliga skadan på riksintresset består i att Försvarsmaktens verksamhet vid skjutfältet vid kommande provningar enligt miljöbalken riskerar att få verksamhetsbegränsningar eller förbud, vilket påtagligt kan försvåra utnyttjandet av skjutfältet. Vid en provning av miljötillstånd sker bland annat en avvägning mot de störningar som verksamheten ger. Omfattningen av störningskänslig bebyggelse (bostad, vård- och utbildningslokaler) och antalet boende som påverkas av buller är en betydande faktor i denna provning och kan medföra begränsningar i tillståndet för verksamheten. Det är av stor betydelse att sådana begränsningar av verksamheten inte tillkommer då det innebär minskade möjligheter för Försvarsmakten att utbilda och öva krigsförband.

Försvarsmakten motsätter sig därmed bostadsbebyggelse som överlappar med påverkansområde för buller eller annan risk.

Synpunkter

Försvarsmakten behöver bli remitterad i alla plan- och lovärenden för bedömning om påtaglig skada inom planområdet, med hänvisning till ovan avsnitt om påverkansområde övrigt. Försvarsmakten kan därmed komma att ha synpunkter i planerade detaljplaner. För att underlätta processerna, så är det viktigt att Försvarsmakten blir delgivna tydliga tidsplaner över byggnationer, rivningsarbeten och markarbeten i aktuellt planområde.

Föreslagna höjder i planförslaget riskerar att påverka användningen av Visby flygplats. Begränsningen gäller objekt högre än 20 meter utanför och 45 meter inom sammanhållen bebyggelse, där aktuellt planområde ligger både inom och utom sammanhållen bebyggelse. De delar av stadsutvecklingsplanen där totalhöjden regleras på över 20 meter respektive 45 meter kan därmed innebära risk för påtaglig skada på riksintresse för totalförsvarets militära del. Försvarsmakten betonar att flyghinderanalys behöver upprättas för alla planerade

byggnader inom planområdet som överstiger 20 och 45 meter beroende på placeringen inom planområdet.

Under rubriken 7.2 Förorenade områden i miljökonsekvensbeskrivningen behöver Försvarsmakten förtydliganden. Det saknas struktur rörande vad som är jordföroreningar och vad som är vattenföroreningar. Vidare kan det bli tydligare om föroreningarna delas upp utifrån ämnen.

Buller

Upplysningsvis beräknas delar av planområdet utsättas för militärt buller från den verksamhet som bedrivs vid riksintresset för totalförsvarets militära del Tofta skjutfält, som överstiger riktvärden för buller vid bostad.

I vilken utsträckning planerade kontor, lager, logistik och annan verksamhet, som inte per definition är störningskänslig bebyggelse, kan påverka skjutfältet och riksintresset behöver utredas vidare. Det kan konstateras att delar av planområdet beräknas utsättas för bullernivåer som kan upplevas som störande och därmed ge upphov till klagomål från till exempel näringsidkare, besökare m fl. Försvarsmakten kan i detta skede inte utesluta att de föreslagna användningarna kan komma att belasta myndigheten utifrån den omgivningspåverkan i form av buller som skjutverksamheten medför. Försvarsmakten förordar därför att verksamhet och markanvändning som innebär att det vistas mycket människor inte planeras i närhet till skjutfältet, som därmed överlappar med påverkansområde för buller eller annan risk. Försvarsmakten önskar att det i fortsatta arbetet tydligt framgår ansvarsförhållandena avseende buller vid lokaler för allmänt ändamål.

Svar från Region Gotland:

Tack för era synpunkter och upplysningar, de är viktiga för regionen och den fortsatta planeringen av Visborg. Fördjupade undersökningar och provtagningar gällande föroreningar blir aktuellt vid detaljplaneskedet alternativt tillståndsansökan. I samråden blir försvarsmakten remitterade på nytt. Angående synpunkt gällande ansvarsfrågan för buller vid lokaler för allmänt ändamål gäller att det är den som orsakar störningen som bär ansvaret att vidta åtgärder.

Hur Region Gotland tillgodoser riksintresset 3 kap. 9 § miljöbalken:

Remittering till försvarsmakten vid plan- och lovärenden sker i enlighet med 5 kap. 29 § PBL och 5 kap. 11 § PBL.

Byggnadshöjder inom Visborgsområdet kommer att vara anpassade till att inte överstiga de höjder som gäller inom stoppområde för höga objekt. Projektet kommer att se över bostadsbebyggelse, som överlappar med påverkansområde för buller eller annan risk, för att ta hänsyn till riksintresset i den fortsatta planeringen. I kommande planprocesser remitteras försvarsmakten på nytt.

Interna myndigheter

Regionstyrelseförvaltningen/Räddningstjänsten

"Räddningstjänsten har följande synpunkter: Brandvattenförsörjning Enligt Region Gotlands handlingsprogram för 2024-2027 ska det i Visby finnas ett brandpostnät med ett längsta avstånd om 150 meter mellan brandposterna. Vid normal bebyggelse såsom bostadsområden lägre än fyra våningar och liknande ska brandposterna ge lägst 10 liter/sekund. Vid övrig bebyggelse ska brandposterna ge lägst 20 liter/sekund. Detta krav framgår i Region Gotlands handlingsprogram för 2024-2027. Farligt gods väg Hänsyn behöver tas

till eventuell olycka med farligt gods på väg 140 (Toftavägen) och 142 (Färjeleden). Länsstyrelsen Gotland har ingen egen vägledning men flera andra länsstyrelser har detta. Exempel från Länsstyrelsen Södermanlands län & Länsstyrelsen Dalarnas Län bifogas till detta yttrande. Tillgänglighet Räddningstjänst Tillgängligheten ska vara utformad så att räddningstjänsten utrustning för utrymning och brandsläckning inte behöver bäras mer än 50 meter från uppställningsplats för räddningstjänstfordon. Framkomlighet räddningstjänsten. Generella lägsta mått för räddningstjänsten större fordon visas nedan. Detta behöver beaktas vid uppförandet av tilltänkta broar. Övrig information. Utrymning med hjälp av räddningstjänsten:

Räddningstjänstens framkörningstid till området överstiger 10 minuter enligt Region Gotlands handlingsprogram för 2024-2027. Därmed begränsas möjligheterna till räddningstjänstassisterad utrymning via fönster eller motsvarande med nuvarande regler (Boverkets byggregler (2011:6) – föreskrifter och allmänna råd, BBR. BFS 2011:6 med ändringar till och med BFS 2024:5). Notera att boverket ger ut nya regler för byggande som träder i kraft 1 juli 2025 varför förutsättningarna för räddningstjänstassisterad utrymning kommer ändras (Boverkets föreskrifter och allmänna råd om säkerhet i händelse av brand i byggnader. BFS 2024:7). Att framkörningstiden till området överstiger 10 minuter kommer dock fortsätta begränsa möjligheterna för räddningstjänstassisterad utrymning enligt de nyareglerna. Detta hanteras närmare i kommande detaljplaner eller bygglov. Utöver detta har räddningstjänsten inget att erinra. Se även bilagor"

Svar från Region Gotland

Placering av brandposter och framkomlighet för räddningstjänsten kommer att beaktas och säkerställas genom dialog och granskningsrundor i detaljplanearbetet, bygglov och i projekteringsskedet. Brandposter och framkomlighet tas också med i det övergripande arbetet under utredningsskedet.

Socialnämnden

Sammanfattning

I enlighet med de behovsprognoser som finns framtagna avseende särskilt boende för äldre samt för personer med funktionsnedsättningar är Socialnämndens bedömning att Norra Visborgsområdet är en mycket lämplig plats att etablera ett särskilt boende på samt en gruppbostad för personer med funktionsnedsättningar. Socialnämnden ser även att det finns gamla antaganden och felaktigheter i de dokument som bifogas i samrådet. Det är därför av vikt att de uppdateras utifrån aktuella boendeförsörjningsplaner samt de framtagna krav och önskemål som finns avseende placering av boenden.

Synpunkter

Behov och önskemål vad gäller särskilt boende för äldre samt för personer med funktionsnedsättningar

Tidigare yttrande ifrån socialnämnden kopplat till Visborgsområdet

Socialnämnden har tidigare lämnat sitt yttrande avseende Förslag till detaljplan för Trombonen och Slagverket m fl, del av Visborg 1:9

I yttrande påtalades det behov som socialnämnden har avseende byggnation av ett nytt särskilt boende för äldre på Visborgsområdet som skall byggas i egen regi på regionägd mark. Det påtalades även att det skall finnas möjlighet att bygga en gruppbostad för personer med funktionsnedsättningar inom egen regi på regionägd mark på Visborgsområdet.

Pågående förstudie avseende regionägd mark

En förstudie pågår inom Mark- och exploateringsavdelningen för att säkerställa kommande behov av särskilt boende för äldre samt gruppboendestad för personer med funktionsnedsättningar. I den förstudien framhålls Visborg som ett bra alternativ för socialförvaltningens behov.

Under 2024 presenterades även ett första utkast för socialförvaltningen avseende inplacering av särskilt boende på regionägd mark inom Stadsutveckling Visborg.

Prognostiserat behov samt krav avseende särskilt boende för äldre

Utifrån plan för särskilt boende för äldre inom Region Gotland 2024-2033 finns behov av ytterligare två särskilda boenden kommande tioårsperiod. Enligt prognosen behövs ett boende om 90 platser till år 2029 och ytterligare ett boende om 90 platser till 2032-2033.

När det gäller krav på ett särskilt boende har Socialnämnden följande önskemål:

Det skall vara möjligt att bebygga marken så att det särskilda boendet kan inrymma minst 90 lägenheter. Detta för att kunna bära sina egna kostnader för bemanning samt hälsovårds- och sjukvårdsansvar dygnet runt.

☐ Önskvärt att inte allt för stora boendeenheter tillskapas och att varje boende utformas så att det positivt införlivas i den omgivande stadsmiljön.

☐ Långa korridorer och utsträcka byggvolymen bör undvikas.

☐ Byggnaden byggs i högst 3 våningar.

☐ Utemiljö skall finnas runt boendet, exempelvis gångvägar för rullstol.

☐ Att boendet planeras nära andra verksamheter/andra målgrupper.

☐ Boendet skall planeras i nära anslutning till service och affärer och busshållplats.

Prognostiserat behov samt krav avseende bostad med särskild service för personer med funktionsnedsättningar (gruppboendestad)

Utifrån plan för bostäder med särskild service för personer med funktionsnedsättningar 2022-2031 så behövs ytterligare en till två gruppboenden om sex platser under kommande tioårsperiod.

När det gäller krav på en gruppboendestad har Socialnämnden följande önskemål:

Gruppboendet riktar sig till personer med stort omvårdnadsbehov och behov av kontinuerlig tillsyn av personal. Gruppboendestaden är utformad som enskilda bostäder i direkt anslutning till gemensamma utrymmen. Boendet skall byggas i ett plan.

☐ Sex lägenheter i enlighet med funktionsprogram

☐ Utemiljö behövs (i enlighet med funktionsprogrammet LSS).

☐ Parkeringsplatser krävs.

☐ Boendet ska planeras med närhet till kollektivtrafik, service och i anslutning till ordinarie bostadsbestånd.

☐ Boendet skall inte ha en institutionell prägel och skall därför inte placeras i direkt anslutning till vårdboenden.

Synpunkter på nuvarande kvalitetsprogram samt strukturplan som presenteras i samband med samrådet

I Kvalitetsprogrammet finns ett avsnitt om hur man tänker införliva boenden för målgrupper med särskilda behov. Nedan redovisas den text som står i dokumenten och därefter socialförvaltningens synpunkter.

KVALITETSPROGRAM VISBORG Allmän del för hela Visborgsområdet, sidan 16
Kvalitativt boende och goda livsmiljöer för alla.

Inom varje delområde bör en variation av olika upplåtelseformer, boendeformer, bostadsstorlekar och prisnivåer tillåtas för att skapa plats för så många målgrupper

som möjligt att bosätta sig i stadsdelen. Boende för målgrupper med särskilda behov bör placera i det ordinarie bostadsbeståndet nära kollektivtrafik och service. Detta bör säkras i ett tidigt skede, helst innan detaljplan eller markanvisning. Närområdet med direkt tillgänglighet till gångstråk, kollektivtrafik, natur och aktivitetsmöjligheter uppmuntrar till en aktiv vardag som främjar möjlighet att delta i samhället, en god hälsa och ett allmänt välbefinnande. Goda förutsättningar för äldre och personer med funktionsvariation att få jämlika förutsättningar till livskvalitet och att delta i samhället är beroende av tillgången till service, social samvaro, rekreation och möjligheten att aktivera sig. Särskilda boenden kräver en annan utformning i jämförelse med sedvanliga bostäder, vilket måste uppmärksammas redan i detaljplaneutredning. För vissa vårdgrupper ska husen helst inte överstiga två våningar. Ett första särskilt boende placeras därför med fördel i de nordöstra delarna av Visborg, nära befintlig kollektivtrafik och service. Ytterligare plats för särskilt boende bör väljas utifrån identifierade behov. Det bör också möjliggöras för trygghetsboende liksom för ett innovativt särskilt boende där par kan fortsätta att bo tillsammans, fastän endast den ena partnern har ett vårdbehov. Gruppboenden för personer med funktionsvariationer ska inte göras större än för sex boende och bör utformas som trivselskapande hemmiljöer.

Följande åsikter framförs av Socialnämnden avseende ovanstående text:

I texten anges inte vilka vårdgrupper som avses när man beskriver att husen helst inte skall överstiga två våningar. Socialförvaltningen har i beställning av mark till Markoch exploateringsavdelningen angivit att ett särskilt boende för äldre skall byggas i högst tre våningar. En gruppbostad skall byggas i ett plan. I texten anges även att ett innovativt särskilt boende skall möjliggöras där par kan fortsätta att bo tillsammans, fastän endast den ena partnern har ett vårdbehov. Dessa typer av platser möjliggörs redan idag och är en del av nuvarande bestånd av särskilda boenden, benämnt som medboende. Socialnämnden ser därför inte behovet av att utpeka ett boende just för medboende utan den möjligheten är en del av boenden runt om ön. Av det skälet bör den texten tas bort. I övrigt är det korrekt att det är viktigt att boenden införlivas i det ordinarie bostadsbeståndet med närhet till service och kollektivtrafik.

KVALITETSPROGRAM VISBORG Fördjupningsområde Norra Visborg samt del av Regementsområdet, sidan 11:

Samspel och identitet (social hållbarhet)

- Programområdet har utformats med en blandning av bostäder både avseende byggnadstyper, bostadstyper och upplåtelseformer, inklusive plats för särskilt boende, LSS-boende och studentboende.

Plats för en till två förskolor finns också inom området, varav en vid "Pippitomten" och en i anslutning till platsen för särskilt boende. Genom att kombinera förskola och särskild boende kan mervärden skapas genom möten mellan generationer.

Följande åsikter framförs av Socialnämnden avseende ovanstående text:

Socialnämnden ser positivt på att programområdet har utformats så att det även kommer att planeras för särskilt boende samt LSS-boende. Detta i enlighet med de önskemål som är framförda sedan tidigare ifrån socialnämnden. Det särskilda boendet för äldre kan gärna kombineras med förskola.

Fördjupningsdelen tillhörande strukturplan Visborg, sidan 61:

Äldreboende/trygghetsboende/LSS-boende

Den demografiska pyramiden gör att det kommer att finnas många äldre på Gotland inom några decennier. Planeringen av ett 50-tal platser i ett nytt särskilt boende i Visby pågår för närvarande. I planeringen för framtida boenden i denna kategori kan mycket väl Visborg vara en lämplig plats. När det gäller trygghetsboende har region Gotland inget formellt ansvar att anordna denna typ av boende. Det finns däremot privata alternativ som kanske kommer att vilja bygga trygghetsboenden i Visby och inom Visborg. Regionen kan inte helt och vill kanske heller inte styra över var dessa placeras. Dessa bör kunna lokaliseras där "vanliga" bostäder planeras, men med extra tanke på tillgänglighet och närhet till service och vård. Det är inte utrett vilka behov det finns för boende för personer med LSS-insats inom området. Samverkan inom regionen bör ske för att utreda respektive åstadkomma detta. Det behövs idag ett gruppboende för 5 platser, men eftersom behovet styrs av individuella val är det svårt att planera långt i förväg. Om det finns hyresrätter så kan det ofta anordnas inom ramen för den vanliga bostadskön. Denna grupp bedöms inte möjlig att planera för på det här stadiet. En god tillgång på hyresrätter underlättar planeringsförutsättningarna.

Följande åsikter framförs av socialnämnden avseende ovanstående text:

Ovanstående avsnitt stämmer ej överens med framtagna prognos och de behov som socialförvaltningen har. Behovet är ett särskilt boende om 90 platser och inte 50 som står angivet i texten ovan.

Avseende texten gällande gruppboende så har Socialförvaltningen framfört ett behov av en gruppboende om sex platser i Visby inom kommande tioårsperiod och en förstudie pågår inom Mark- och exploateringsavdelningen där det även finns angivet att Visborgsområdet är en lämplig plats för en gruppboende om sex platser.

Socialnämnden gör även en bedömning att det inte blir korrekt att koppla en gruppboende till den ordinarie hyresmarknaden då en gruppboende avser en särskilt anpassad bostad med personal dygnet runt där man bor samlat i ett hus. Att hitta den boendeformen inom ordinarie hyresmarknaden kan vara mycket svårt med tanke på de krav som finns på ett gruppboende.

Svar från Region Gotland:

Projektet tar med era synpunkter och kommer att uppdatera de behov och riktlinjer som omnämns i Strukturplanen i dialog med Socialnämnden/förvaltningen.

Samrådskartan

Tack för att ni har visat era favoritplatser och stråk. Det ger oss information om hur människor rör sig i området och vad som uppskattas. Nedan finns svar på synpunkter från kart-svaren.

Figur 3. Samrådscharta med svar. Varje symbol motsvarar en synpunkt. Streckad linje beskriver cykelvägar. Stjärnor symboliserar favoritplatser. Plustecken visar var vägen korsas. Cirkclar symboliserar övrig synpunkt.

Objekt-id	Kommentar	Svar från Region Gotland
11	En fin kulturell plats där pippi långstrump in-spelningen gjordes	Tack för din synpunkt.
12	Platsen där Villa Villerkulla faktiskt var när Pippi Långstrump spelades in. Utmärkt lekplats i stället för hus.	Vid "Pippitomten" planeras en lekträdgård med fruktträd för fri lek och picknick.
13	Så fint skogsparti som ger avkoppling och återhämtning för många som jobbar på Visborgsområdet.	Tack för din synpunkt. Vi tar med det i vidare planering.
14	Allén är en fantastiskt plats året runt där man får chans att uppleva alla årstider på lunchrundan. .	Tack för din synpunkt. Vi tar med det i vidare planering.
15	Fint promenadstråk som gärna får bibehållas som stig och ej asfalteras.	Tack för din synpunkt. Vi tar med det i vidare planering.
16	Södra Hällarna generellt är ett mycket uppskattat naturområde med vackra vyer och fina	Möjlighet till ytterligare säkra passager mellan Visborg och Södra Hällarna kommer att utredas tillsammans med Trafikverket som är väghållare för väg 140.

	gångstigar. Placering av nya passager från Visborg till detta område blir viktigt så inte fler upptrampade informella stigar tillkommer.	
17	Fint promenadstråk vid lunch. Önskar gärna att träden på båda sidor om denna plats bevaras.	Tack för din synpunkt. Vi tar med det i vidare planering.
18	Går ofta lunchpromenad i den lugna skogen. Ta inte bort den snälla!	Tack för din synpunkt. Vi tar med det i vidare planering.
19	Hela skogen på vänster och höger sida om stigen är så fin med lågor, rikt fågelliv, mycket undervegetation	Tack för din synpunkt.
23	Vibble - Gråbo/Bogen1	Tack för din synpunkt.
24	Visborg - Gråbo	Tack för din synpunkt.
27	Mellan Bogen 1 och Graip	Tack för din synpunkt.
401	Fin allé och som är med i pippi långstrump och är fina promenadstråk	Tack för din synpunkt.
402	Viktigt att området byggs etappvis så att området kan få växa successivt. Med ett stort antal nya bostäder vore det önskvärt med en trafikanalys för centrala delarna av Visby med omnejd för att studera effekten i korsningspunkter som idag utgör problem.	Tack för din synpunkt. Trafikanalys för hela Visby som tar hänsyn till exploatering och utbyggnad av Visborgsområdet har genomförts och kommer att uppdateras i takt med att projektet fortskrider.
403	Ser gärna att gc-vägen norr om denna punkt kopplas ihop med idrottsområdesområden SV om detta. Det skulle förenkla att ta sig från Gråbo och dit.	Tack för din synpunkt. Längs Langs väg planeras en gång- och cykelväg. Den kommer att koppla ihop gc-vägen i norr med idrottsområdet i söder.
404	Ramslök och vitsippor på våren :)	Tack för din synpunkt.
411	Korsar oftast vägen här på cykel från stan	Tack för din synpunkt. Region Gotland utreder tillsammans med Trafikverket möjligheten att anlägga en GC-port (planskild tunnel) som binder ihop gång- och cykelvägen till Visborg med gång- och cykelbanan längs med Söderväg.
415	Trafikosäker passage, saknar regelrätt övergångsställe	Tack för din synpunkt. Övergångsställen är i första hand en framkomlighetsåtgärd och inte en trafiksäkerhetsåtgärd. Övergångsställen anläggs generellt inte på vägar med 60 km/tim. Trafiksäkerhetsfrågan kommer att hanteras i samråd med Trafikverket som är väghållare för Färjeleden/Visbyleden.
416	Trafikosäker passage, saknar regelrätt övergångsställe	Tack för din synpunkt. Övergångsställen är i första hand en framkomlighetsåtgärd och inte en trafiksäkerhetsåtgärd. Övergångsställen anläggs generellt inte på vägar med 60 km/tim. Trafiksäkerhetsfrågan kommer att hanteras i samråd med Trafikverket som är väghållare för Färjeleden/Visbyleden.
417	Trafikosäker passage, saknar regelrätt övergångsställe	Tack för din synpunkt. Region Gotland utreder tillsammans med Trafikverket möjligheten att anlägga en GC-port (planskild tunnel) som binder ihop gång- och cykelvägen till Visborg med gång- och cykelbanan längs med Söderväg.
418	Trafikosäker passage, saknar regelrätt övergångsställe	Tack för din synpunkt. Övergångsställen är i första hand en framkomlighetsåtgärd och inte en trafiksäkerhetsåtgärd. Övergångsställen anläggs generellt inte på vägar med 60 km/tim. Trafiksäkerhetsfrågan kommer att hanteras i samråd med Trafikverket som är väghållare för Färjeleden/Visbyleden.
419	Rekommenderas hastighetssäkras/signalregleras	Tack för din synpunkt. Korsningen är upphöjd och utförd med avvikande material i ramperna för att uppmärksamma fordon och sänka hastigheten.
420	Utsmyckning/målning samt bättre belysning hade stärkt den upplevda tryggheten i gång- och cykeltunneln	Tack för din synpunkt. Vi tar med den inför vidare planering.

Sammanfattning dialoger

Under samrådet har ett antal synpunkter inlämnats genom olika typer av dialog. Projektgruppen har under våren haft dialog med 37 tjänstepersoner, förtroendevalda, gymnasieungdomar och studenter vid Uppsala Universitet Campus Gotland.

Dialog med elever på Wisbygymnasiet

Den 21 januari 2025 besökte projektgruppen en klass på Teknikprogrammet på Wisbygymnasiet. Eleverna fick en kort introduktion av projektets styrdokument, miljökonsekvensbeskrivningen och Stadsutveckling Visborgs vision, "Visborg en plats för hela livet". De ombads att, i blandade grupper, hitta ett antal nyckelord och bilder som motsvarar dessa ord. Syftet var att låta eleverna beskriva vilka kvaliteter de önskar i en stad som de själva vill leva i i framtiden. Resultaten av workshopen läggs som en bilaga till denna samrådsbeskrivning.

Sammantaget går det att utläsa ett antal teman ur de kollage som presenterades under workshopen:

- Upplevd trygghet i den offentliga miljön, både på platser och längs gator och stråk.
- Boende i och i närhet till grönska, både ordnade parkmiljöer och naturliga landskap.
- En omhändertagen gestaltning med hög detaljering.
- Tillgänglighet och närhet till service.

Dialog med tjänstepersoner

Den 20 februari 2025 höll projektgruppen en workshop tillsammans med 37 tjänstepersoner i Ljugården på Visborg. Deltagarna kom från Samhällsbyggnadsförvaltningen, Teknikförvaltningen, Regionstyrelseförvaltningen samt Kultur och Fritidsförvaltningen. Resultaten av workshopen läggs som en bilaga till denna samrådsbeskrivning.

Deltagarna fick en kort introduktion av projektets styrdokument, miljökonsekvensbeskrivningen och Stadsutveckling Visborgs vision, "Visborg en plats för hela livet". De ombads att, i blandade grupper, hitta och sammanställa bildmaterial som beskriver en stadsmiljö som motsvarar projektets vision. Syftet var att beskriva konkreta miljöer och kvaliteter som motsvarar projektets vision. Deltagarna fick anonymt, och med tre ord, besvara frågan "Om du skulle bo på Visborg, vad skulle vara viktigt för dig då?"

Sammantaget går det att utläsa ett antal teman ur de kollage som presenterades under workshopen:

- Belys Visborgsområdets rekreativa kvaliteter utöver Södra hällarnas.
- Bostäder i och i närhet till uppväxt grönska, både ordnade parkmiljöer och naturliga landskap.
- Olika typer av mötesplatser för människor i olika åldrar.
- Tillgänglighet med gång och cykel samt närhet till olika typer av service och tjänster.

De tre mest återkommande värdeorden är natur, service och närhet.

Dialog med studenter vid Uppsala Universitet Campus Gotland

Två grupper med elever som läser kursen "Planning Sustainable Energy Transition Case Project" på Uppsala Universitet Campus Gotland tilldelas Visborg som case och gör ett arbete på ett specifikt tema. I år valde grupperna att arbeta med mobilitet, i form av bilpooler, och 3-30-300-regeln som ingår i Region Gotlands Grönplan. 5/2 2025 möte genomfördes ett diskussionsmöte och den 27/2 2025 bjöds projektgruppen in till redovisning.

Information till förtroendevalda

Den 14 april 2025 deltog projektgruppen på Samhällsbyggnadsberedningen dit representanter från samtliga partier hade välkomnats.

Projektet informerade om styrdokument och miljökonsekvensbeskrivningen. Förtroendevalda fick möjlighet att reagera på resultat och projektgruppens tänkta hantering av styrdokument och vision framåt.

Kollektivtrafikenheten

Kollektivtrafiken har vid dialogmöte 2025-03-17 framfört synpunkter kring gatuutformning och linjedragning. Det har också tagits fram en skiss på hur linjenätet skulle kunna optimeras. Kollektivtrafiken konstaterar också att strukturplanen är gammal och att den behöver uppdateras efter gällande lagar och styrdokument som Region Gotland har att förhålla sig till. Kollektivtrafik önskar att projektet för ny gång- och cykelväg längs Langs väg även ska behandla läget för busshållplats.

Svar från Region Gotland

Planering för kollektivtrafik inom Visborg kommer att ses över och anpassas till nya beslut och riktlinjer i samband med framtagande av nytt stadsbusslinjenät. Vådursgatan ska stärkas som huvudstråk för kollektivtrafik inom och genom området. Sandhedsvägens barriäreffekter och möjlighet till ytterligare säkra passager och eventuell planskildhet hanteras inom infrastrukturprojekt för vägens utbyggnad för att säkerställa en god bebyggd miljö. En ny gång- och cykelbana planeras längs med Langs väg mellan Visborgsallén och Idrottsgatan. I samband med utredning och projektering av ny gång- och cykelbana kommer möjligheten att anordna hållplatslägen för kollektivtrafik utmed Langs väg i anslutning till Idrottsgatan att ses över.

Kopplingar och stråk mellan Visborg och Vibble genom den planerade Villastaden kommer att ses över för att möjliggöra en rationell trafik- och kollektivtrafikförsörjning.

Kamratföreningen Gotlands Regemente

Träff på plats i Donners Hage. Önskan om att platsen ska hållas öppen och skött då Kamratföreningen Gotlands Regemente träffas där traditionsenligt några gånger på sommaren.

Svar från Region Gotland:

Projektgruppen för Stadsutveckling Visborg tar med frågan angående skötsel till parkdriften.

Bilaga 2. Resultat från Workshop med tjänstepersoner

104 responses

Figur 4. Ordmoln från workshopen. Natur, service och närhet är mest förekommande.

Figur 5.

Området som diskuteras har både utmaningar och möjligheter. Trots problem kopplade till vattenförhållanden – då det är skålförmatt och innehåller en vattentäkt – kan det vara den enda tillgängliga platsen för att förverkliga visioner just nu. Det krävs dock att ambitionerna anpassas efter platsens förutsättningar.

En viktig målsättning är att skapa en innovativ och hållbar miljö. Det inkluderar:

Bilfri stadsdel, vilket kan attrahera nya typer av boende och exploatörer.

Fokus på cykel- och gångtrafik
som grund för planering.

Återbruk av byggnader, t.ex. gamla militärbyggnader, istället för rivning.

Skapande av gemensamma mötesplatser, exempelvis för odling, hantverksprojekt och utomhusaktiviteter – även vintertid.

En miljö som främjar rekreation, trygghet och social sammanhållning.

Figur 6.

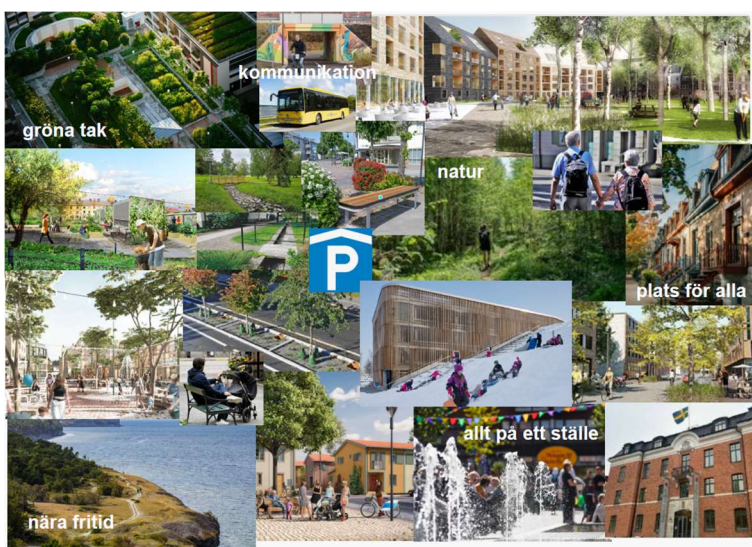
Visionen "Vad ska vi göra idag?" handlar om att skapa en plats med valfrihet för användaren och en grön, inkluderande miljö för alla åldrar. Viktiga inslag är:

Djur och bikupor

Skejtyta och gradängar för spontana möten

Naturliga mötesplatser och hantering av regnvatten

Restauranger som bidrar till trivsel och liv

Figur 7.

Konceptet "Allt på ett ställe" syftar till att samla fritidsaktiviteter och funktioner på en plats. Fokus ligger på:

Rörelse och lek, exempelvis pulkabacke och vattenfontän

Tillgänglighet, med frågor kring hur parkering och kollektivtrafik (bussar) ska lösas

En plats som fungerar för vardag och fritid på ett och samma ställe

Figur 8.

Projektet präglas av komplexitet och lång tidsram. Fokus ligger på att:

Bygga efter verkliga behov och använda befintlig struktur och bebyggelse.

Skapa ett centrum baserat på redan existerande arbetsplatser.

Balans mellan nuvarande behov och framtida visioner, med ständig utvärdering av riktningen.

Reflektera över om man är på rätt väg i processen.

Figur 9.

Planen inkluderar en cykelgata anpassad för alla åldrar och årstider, innovativa VA-lösningar, gångspänger, en scen och restauranger. Området ska vara tryggt runt vattnet och präglas av en harmonisk blandning där det nya möter det gamla.

Figur 10.

Fokus ligger på demografi och delaktighet där boende får vara med och forma sin stadsdel, inspirerat av tyska stadsdelsbyggen. Viktiga inslag är:

Stadsodling och djur

Valfrihet för de boende

Målsättningen att folk ska bo kvar hela livet

Stark tonvikt på miljöfokus

Gotlands ambition är att växa till 65 000 invånare, med en bred vision som ska inkludera alla men riskerar att bli för generell. Södra Hällarna ses som en viktig tyngdpunkt, men barriärer finns mot Visborgsområdet. En viktig fråga är hur Visborg påverkar miljö- och klimatmålen för 2030.

En hållbar och innovativ miljö in-
nebär:

Bilfri planering anpassad för Gotland, med kollektivtrafik, cykel- och gångvägar

Integrering av natur och kulturhistoriska värden i befintlig bebyggelse

Visionen ska ge närhet till staden utan att vara mitt i, med fokus på gröna ytor, bilfria lösningar och god mobilitet.

Visborg ska vara en stadsdel i rörelse med stark fokus på natur och hållbarhet. Viktiga mål är att:

Bevara de mest värdefulla naturområdena, särskilt de som stödjer viktiga arter och ekosystemtjänster som vatten- och luftrening samt friluftsliv.

Behålla större sammanhängande skogsområden utan vägavbrott.

Skapa kommunikativa ytor för information och möten.

Bygga resurseffektivt och använda innovativa gröna lösningar.

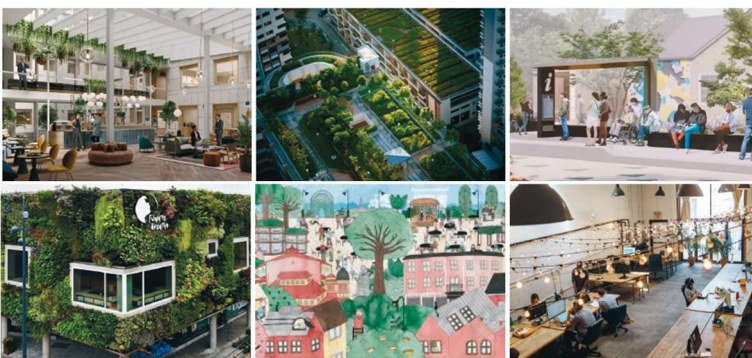
Ge plats för självhushållning och mobilitetshubbar (t.ex. kopplat till Campus Gotland).

Ta tillvara kulturarvet, där äldre byggnader kan användas av exempelvis konstnärer.

Använda idrott som en profil för området.

Främja naturrekreation, som fågelskådning.

Bilaga 3. Resultat från workshop med ungdomar

Vägar
Växtlighet
Livsmedelsaffärer

Lugnt fint
vänligt

